

Bi Mehdî Zana re
li ser şerrawestînê...
'Şertên domandina
şerrawestînê
nemabûn'

Rûpel 9

DÎSA CENG E!

Rûpel 8

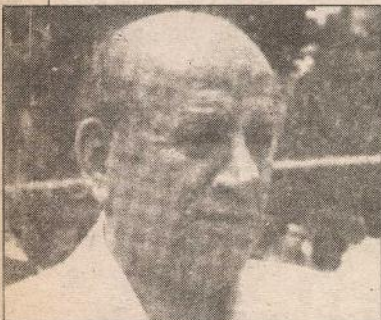

Şer ji nû ve germ bû. Gerîla pêvajoya şerrawestînê baş nixand û hêzên xwe li her alî xurttir kir. Gerîla, îro ji her demî bêhtir ji şerekî gişî re amade ye.

CEMŞİD BENDERÎ DI YEW REPORTAJ

Bingê "Anadolu Aleviliği" ye nê çî yê. Xêca naye TC wazena Kurdanê aleviya û Kurdanê suniya yewbînî verdo. Hatani wazena Kurdanê aleviya-aleviyanê Dersimî û aleviyanê bîna yê Kurdayewbînî verdo. Waxtê sentezê Tirk İslamî/ Türk İslam Sentezî bî.

Rûpel 11

DI TEVGERA REWŞENBÎRIYA KURDISTANÊ DE 'YRWK'

YRWK di vê komcivînê de programekî berfireh û balkêş daye ber xwe; mîna: Avakirina Enstîtuya Kurdî û Pirtûkxaneya Neteweyî. Her wiha li ser şaxekî Kurdzanî (Kurdo-lojî) girêdayî Enstîtuyê tê rawestandî. Yekîtiyên xwendevanan 'YXK' û mamosteyan (YMK) tîn nixandî.

Rûpel 12

Nameyek ji gerîla re!

Servanê mirovahiyê. Em ji te dût in. Em ês û kederên te. Ji rojname û ji hin devan dibihîzin. Em baş dizanin ku îro tu. Ji tunebûnê bi destên xwe. hevîrekî bi xwîna xwe û ji axa Kurdistanê ji bo ku gul û sosinên sorîn tê de şîr bibin. vedistirê! Û em baş dizanin ku. destên te ji seqem û bahozan diqefîle û car caran tîlî û destên te. Ji guzekê ve tîn birîn. Lê dîsa tu dev ji vestirandinê naqerî. Wê gavê tu bi piyên xwe vestirandina xwe dom dikî. Lê erdnîgariya (cografya) me bi şewat e. pêçikên te jî. jê dibin! Ji şopa te xuyaye bê çend tiliyên te jê bûne. Niqutên xwîna li dû te. Ji şûna tiliyên te yên jêbûyî weke durreyan (inci) rêz dibin. Ew niqutên xwîna te dibin ava jiyaneke nû ji teyr û tîlûr û herçî giyyayên xweza (tabîat) ye re.

Pirri rojan. ne xew û ne ji rawestin ji te re heye! Belê westandin ji te re bûye weke rawestî. Roja ku tu bi kar newestî. tu ji xwe re dibêji îro min tu tişt nekiriye. Rast e. Em jî weke her baweriyên te gava ku roj bêkar û xebat derbas dibê ji bo welat. ew roj. ne roja me ye! Û em rojên wilo vala. weke jiyana vala naxwazin. Divê herdu jî. bêne dagirtin. rûniştin li me nayê! Em çiqas

rûdinin ewqasî di nava girav û gemarê de diçikin. Ji ber ku rûniştina me daxwaza neyaran e. Her bi cih hatina xwestina neyaran. tunebûna xwestinên me ne! Wê gavê divê xebata me raneweste. Rawestî ne karê me ye. Gel ew maf nedaye me. Ez bawer im ku tu jî bi vê baweriyê qet naxwazî rûnî! Belê şervanê hêja.

Tu gundiyeke ku. bajariyan te biçûk didît bûy. Te rewşa welat. şoreş û neteweyên din dît û li gorî wê. şeklek nû da xwe. Û bi vê şeklê nû te ji xwe re jiyaneke nû pejirand... Jiyanekê bi rûmet. Ji ber vê jiyane bajariyên ku te biçûk diditin. ji şerman serê xwe berdan ber

xwe û xwestin ku bibin wekî te! Lê nizanîbûn ku bûyîna wekî te. bi xwêdan û xwîna ye. Te tiştêkî pirr mezin dixwest 'azadbûyîn'. Li gorî mezinbûna xwesteka te helbet wê berdêla wê jî. mezin bûna! Bajariyan çiqas karibûn ev berdêl bidana? Erê gerîlayê leheng.

Tu dibînî. bê dewran ji bo me Kurdan çawa bermeqlûb (ters) digere! Divê ku bajariyan ji gundiyan re pêşengî bikira. çima ku bajarî ji gundiyan hîn bêhtir zane û jîr in! Dinya dîtine. pêşverû ne... Lê îro li welêt gundî jî bajariyan re pêşengiyê dikin. Ji ber çî? Ji ber ku em miletekî bindest in. tîkiliyên kapitalîzmê di nava me de ne

hakim in. Ji ber vê bajariyên me jî. gundî ne! Çi bajarî û çî gundî pirs. pirs neteweyî ye. Pirs çî nî ye?! Ev pirs divê verîse!

Me dixwest ku ev pirs bêşer û pevçûn hel bûbûna. Me dixwest ês û kederên me bihatana dîtî. Sîrf ji bo vê. we du mehan şer rawestand. Lê mixabin. neyaran dîsa weke her tim em û hûn kuştin. talan kirin. girtin. zilm û... Qet negotin ev gerîla ye an jî gundî ye. Ji bo wan Kurdbûyîn bes bû. Û em Kurd bûn. Kurd ne weke daxwaza me bin jî. bi we şervanan re bûne yek weke tê gotin: "Gel gerîla ye. gerîla jî gel." Neyar ev rastî dîtiye. ji ber vê yekê. neyar ji berê ve gelê Kurd daye ber xwe. Çi biçûk û çî mezin! Çi gundî û çî bajarî.

Pismam. Bi hêviya ku tu bûyî hêviya gel. baş li xwe binêre. Bila tîst bi te neyê. Weke çinarên hezar salî rehên xwe berî binê axa welêt bide. Rehên xwe kûr berî bidê. Da ku siya te ya hênîk. ji şivan û berx û karan re û ji gelê ku di binê kelekela germa havîna de li ber beherandinê ye bibe cihê jiyaneke buhîst! Bimîne di xweşiyê de. Ezê ji te re dîsan binivîsim.

Î. Xort

Di wan rojan de. em gelê Kurdistanê gelek li ser yekîtiyê diaxivin. hevkarî û yekîtiya di navbera partiyên Kurdan de pîroz dikim. Berî ez derbasî wê mijarê bibim. ez jî dixwazim mîna mamasteyê hêja Y.Küçük kevanekê (parantez) vekim.

Lê em baş dizanin ku bi yekîtiya partiyên Kurdan gelek mirov nerazîbûna xwe diyar dikin. Mirov karê wan bike du bes.

Û em baş dizanin ku bi yekîtiya partiyên Kurdan gelek mirov nerazîbûna xwe diyar dikin. Mirov karê wan bike du bes.

Em dizanin ên di beşa yekemîn de çima naxwazin Kurd bibin yek. lewre yekîtiya gelê Kurdistanê li dijî hebûna wan û hevalên wan ên kevneperestên Rojhilata Navîn in. Lewma serkerê mezin Îsmet Sezgin bangî birêz K.Burkay dike. dibêje: "Cihê te ne nik Apo ye. cihê te Enqere ye. Ji bo te tu problem nîn e. tu karî li Enqereyê politikayê biki!" Ma dagirkeran bi wan konevaniyên (siyasetên) xwe yên xapînok heya pêvajoya îro

Kurdan nexapand û jiyana xwe nedomandin?

Hevkariya di navbera partiyên Kurdan de çima 'şoreşgerên' Tirkan aciz dike? Ma yekîtiya gelê Kurd li dijî gelê Tirk e? Ma yekîtiya partiyên Kurdan astengan li hemberî şoreşa gelê Tirk pêk tîne? Bila gelê Tirk û şoreşgerên wan baş zanibin ku. yekîtiya Kurdan û şoreşa Kurdistanê di bingeha xwe de prosesa xelasbûna gelê Tirk jî nêzik dike. Û bi navê radikalîzma çep li hemberî wê yekîtiyê derdikevin. li gorî bîr û baweriyên min. xwe ji ramanên kemalîzmê rizgar nekirine. lewre xwe berpirsiyarê gelê Kurd jî dibînin û şoreşa Kurdistanê bi xwe ve girê didin. Bila ji kema xwe re dev ji Kurdistanê berdin. lewre berpirsiyarê gelê Kurdistanê heye. bila berpirsiyariya gelê Tirk bidin ser milê xwe û wan bikîşînin nav şerê şoreşa ku ev bîst salên ji devê wan nakeve.

Min li jor hevkarî û yekîtiya partiyên Kurdan pîroz kiribû. ev pîrozbahî bi xwe ne bêsedemên. ji ber ku gelê Kurdistanê di dîroka xwe de heya

pêvajoya îroyîn. ji destê yeknebûniyê gelek kişandiyê û hebûna xwe ya neteweyî û civakî wînda kiriyê. Hozanê Kurd yê nemir **Ehmedê Xanî** di destana xwe ya "**Mem û Zîn**" de li ser yekîtiya Kurdan sêsed sal berê wiha dinivîsîne: "**Ger hebûya me itifaqek/ Vêkra bikira me inqiyadek (isyan)/ Rom û Ereb û Ecem temami/ Hemiyan ji me re dikir xulamî/ Tekmil dikir me dîn û dewlet/ Tehsil dikir me hukmet/ Temîr dibûn ji hev miqalet/ Mumtaz dibûn xudan kemalet.**"

Birîna hezar salan a gelê Kurdistanê heya roja îroyîn necebiriye. lê hêdî hêdî ber bi cebirandinê ve diçe. Gelê me îro ji her demê baştir dizane ku sedemên tîkîna hemû rapêrîn. berxwedan û serhildanên gelê Kurdistanê ji ber yeknebûniyê bû.

Ji sedsala 16'an heya dawiya sala 1992'yan xîzî (xayîntî) û birakujîya me Kurdan em bi paş xistiye û dijminê me jî bi pêş xistiye. Ewropayî bêsêbeb ji me Kurdan re

nabêjin: 'Leşkerên xelkê'.

Em jî bîr nekî. wan rojên reş û tarî îro derbas bûn. Em hêdî hêdî ber bi ronahiyê diçin. tîrêjên tavê li çarmedorê welatê me belav dibê û tovên serxwebûn û azadiyê şîr dike.

Ez wan jî bo vê yekê dinivîsim. em Kurd gava dostanî û dijminatîya hev dikin. mirov kare bibêje bi korîtiyê dikin. Ji bo me di dostanî û dijminatîyê de yek alternatîv heye. ya pirr baş ya jî pirr ne baş e. Ev dîtî bi xwe ne dîtîneke zanistî ye.

Hevkarî û yekîtiya di navbera partiyên Kurdan de gava gava pêşve ye. lê divê em zanibin ev ne yekîtiyek îdeolojî ye. her partî li gorî bernameya xwe. wê xebata xwe bidomîne. Ji ber vê yekê divê em zanibin bi wan protokolên. îdeolojiyên partiyên nabin yek. ew dê kêmasî û çewtiyên hev bi dostanî rexne bikin.

Lê em hîn Kurd wê demê her tîstî baş dibînin. ne pêwîst e em hevdu rexne bikin. kêmasiyê hev bibêjin. em gis Kurd in. ha partiya te ha partiya min. Ez bawer im gava em bi wî awayî bilivîn. em

FERHENGOK

- Şemug:** Navder (Eşik)
- Pêjn:** Hîs (Duygu)
- Pêjinandin:** Hîskirin
- Bawîşk:** (Esnemek)
- Bênijandin:** (Hapşirmek)
- Hênijandin:** (Sendelemek)
- Xumam:** Muxlaq (Puslu)
- Ximaş:** Xirmaş, rewşa navbera hişyarî û razanê
- Zerengî:** Kapasîte, guncan
- Xak:** Ax, erd
- Haveyn:** Maya
- Resen:** Esil
- Beherandin:** Civyarî (Toplayıcılık)
- Vestrandin:** Hevîrkirin
- Serbajar:** Paytext
- Mîrza:** Mistir (Bay)
- Pergî:** Leqayî, rastî (Karşılama)
- Nasnav:** Zanav, huwîyet
- Feşkilandin:** Tarûmarkirin, belawelakirin
- Pişavtin:** Asîmîlekirin
- Pişivîn:** Asîmîlebûn
- Hedûrî:** Sebir, hedan, tebatî
- Qilqilandin:** Tereddût, endîşe
- Xişim:** Nezan, naşî
- Zîpik:** Xişik, teyrok, teriz
- Kenîşte:** Sînagog, perizgeha Cihûyan
- Perpitîn:** Kulkulîn (Debelenmek, çîrpînmak)
- Çeliqandin:** Li hev ketin (Çalkalamak)

Yekîtiyek bi zanistî

xwe û gelê xwe dixapînin. lewre hevkarî û yekîtiya heya heya nabe. ev heya demek dibê. dajo.

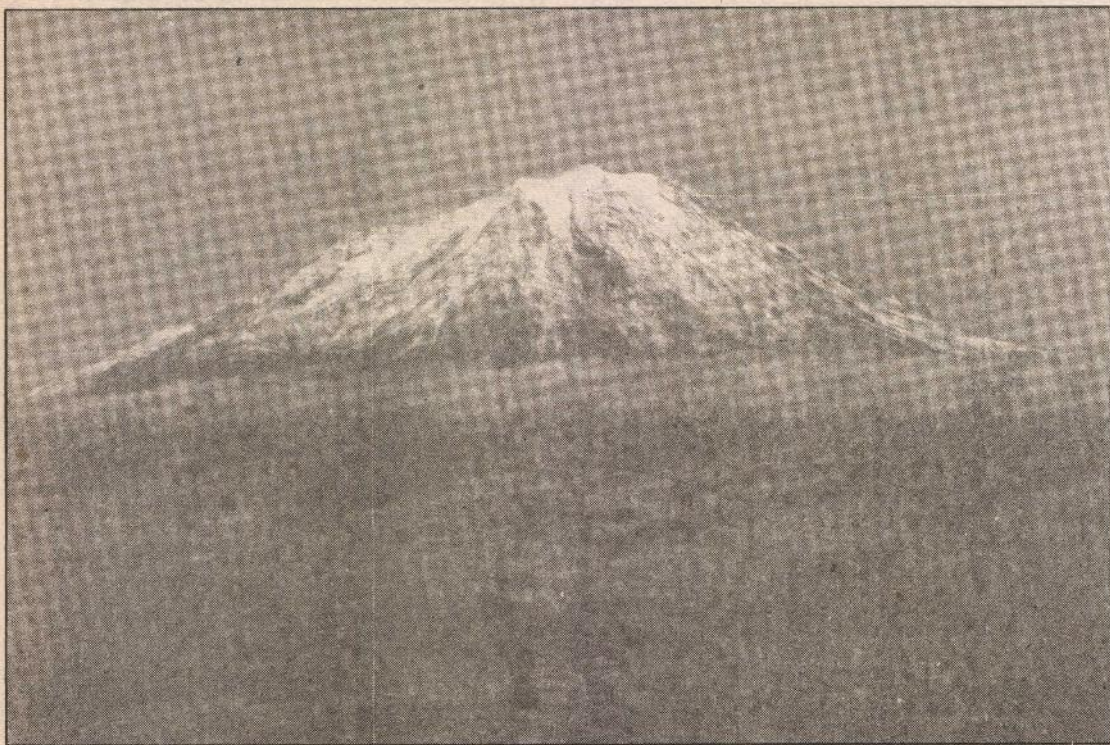
Em li welatê pêşketî binêrin. em dê wê yekê baştir bibînin. Wan welatan di warê neteweyî de yekîtiya xwe ava kirine. lê her partî li gorî çîna xwe xebata xwe pêşve biriyê. gava yek hatiye ser kar ên di çewtî û kêmasiyê wan aniye ziman. yan jî berevajî bûye û dibe.

Li gorî bîr û baweriyên min Serokatiya Partiya Karkerên Kurdistanê- PKK'ê. rê li hemberî hemû partiyên Kurdan vekiriyê û yên din wê prosesa nû de vatiniyên xwe bi cih bînin. yên di nava gel de basîsek (bingehêk) pirr hindik bibînin.

Heya wan salên dawiyê di navbera gelek partiyên Kurdan de. hevkarî û yekîtiyê pêk hatin lê hemû belav bûn: ji ber ku yekîtiyên ne zanistî û ne realist bûn.

Divê em zanibin hevkarî. yekîtiyê û dijminayî jî bi ramanek teng û yekalî nabe. Bi bîr û baweriyên min zanistî. mirov ji tarîtiyê derdixê. ramanên mirov fireh dike û ber bi ronahiyê ve dibê.

Kerîm Botan

Zozanên Agiriyê îsal jî qedexe ne

Navenda Nûçeyan- Derketina zozanên Agiriyê, bi fermana Serleşkeriya Ordiya Tirk îsal jî, ji 23 gundên li dorhêla Agiriyê re hate qedexekirin.

Serleşkeriya Qereqola Cendirmeyan a Bazidê, li gorî vê fermanê ji 23 gundên Bazidê re derketina zozanên çiyayê Agiriyê qedexe kir. Serleşkeriya Qereqolê, vê biryarê ji muxtarên wan gundan re bi awayekî fermî û bi devkî got. Fermana Serleşkeriyê wiha ye: "Operasyon û bombebaran didomin. Ger gundî tevî vê yekê derkevin zozanên Agiriyê, ji zayıatên can û mal em ne berpirsîyar in. Divê tu kes ji 25 km'yî zêdetir nêzîkî

çiyayê Agiriyê nebin. Ev ferman ji Serleşkeriya Giştî ya Ordiyê hatiye. Li gorî vê kesên ku li dijî vê biryarê bilivin, dê bête cezakirin. Li aliyê din, di rewşeke wiha de em ji zayıatên can û malê tu kesî ne mesûl in."

Li ser navê 23 gundên ku derketina wan a çiyayê Agiriyê qedexe bûne, muxtar İbrahim Çeçen wiha axivî: "Li her gundî, nêzîkî 5-10 hezar sewal (heywan) hene. Ger em wan dernexine zozan dê hemû sewalên me telef bibin." Muxtar İbrahim Çeçen li ser vê qedexekirinê jî wiha got: "Em her sal bi rêk û pêkî derdiketin zozan. Lê îsal ji ber operasyonên ku, li çiyayê Agi-

riyê didomin, ji 23 gundên dorhêla Agirî re, derketina zozanan hate qedexekirin. Hemû debara me li ser sewalan e. Ger em dernekevin zozanan, dê hemû telef bibin. Me ev yekê ji serbazê qereqolê re jî got. Lê wî ji me re gote ku, emir ji serleşkeriya giştî hatiye. Lewre em nikarin tu tistî bikin. Walî jî li vê pirsê nabe xwedî. Divê çareyek ji me re bê ditin."

Hin ji gundên ku derketina wan ên zozanên Agiriyê hatine qedexekirin ev in:

Sêxmîrzo, Zorava, Grêk, Silêkose, Kolî, Cevêkumet, Elê, Sêxeli, Mêska, Kalhesen, Berezer, Birûn, Meşar, Nazik û Zindo.

Kongreyên DEP'ê didomin

Navenda Nûçeyan- Partiya Demokrasiyê (DEP), li gelek bajar û navceyan kongreyên xwe temam kirin, li yên mayîn jî xebatên kongreyan didomin. Di encama kongreyan de rêveber û serokên partiyê yên bajar û navceyan tene tesbitkirin.

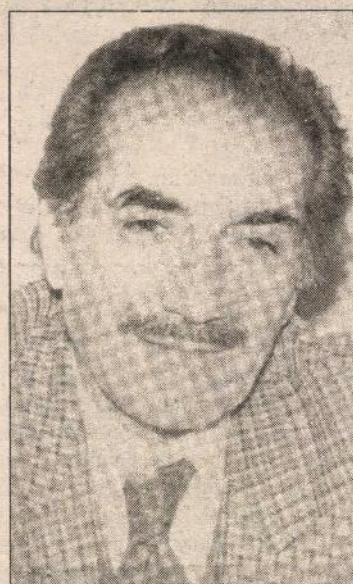
Di van rojên dawî de, kongreyên bajarên İzmir, Stenbol, Erzerom, Mêrdin, Agirî, Ruha û Manîsayê pêk hatin. Di kongreya Stenbolê de ji bo serokatîya bajarê Dr. Kemal Parlak hate hilbijartin. Ji 400 delegeyan 265'ê wî beşdarî kongreyê bûn. Di kongreyê de, ji sekreterîya bajarê V. Tulay, Geyik, ji bo hejmermendiyê jî Orhan Kaya hatin hilbijartin. Kesên ku ji bo rêveberîya DEP'ê bajarê Stenbolê hatine hilbijartin jî ev in: Semsettin Kara, Aynur Gürbüz, Z. Abidin Kizilyaprak, Hasip

Kaplan, Casim Türköz, İbrahim İnce, Ahmet Soner, Abdullah Yıldırım û Remzî Doğaner.

Pistî hilbijartinê, Serokê DEP'ê Bajarê Stenbolê Kemal Parlak axaftinek wiha kir: "Partiya me di pêvajoya serwestinê de damezirî. Armanca me astî, azadî, demokrasî û têkoşîna ji bo biratiya gelan e. Dewleta Tirk heta niha di nava gelan de diwaran ava kiriye. Armanca me hilwesandina van diwaran û avakirina piran e."

Di kongreyên li bajarên din de jî, ji bo serokatîya DEP'ê Erzeromê M. Tuncer Cafe-roğlu, ji bo ya Mêrdinê M. Muhdî Aslan, ji bo ya Ruhayê Muhsîn Melik, ji bo ya Agiriyê Nurettin Aslan, ji bo ya Manîsayê jî, Ahmet Sağan hatin hilbijartin.

DEP li bajarên ku hê kon-

Serokê Giştî yê Partiya Demokrasiyê Yaşar Kaya

grewên xwe nekirinê jî, xebatên kongreyê didomîne û dê di demekê nêzîk de, li hemû bajar û navceyan kongreyên xwe temam bike.

HAWAR

Dilbixwîn

Bombe nekin!

Li wir bîranînên min hene

Bombe nekin! Li wir hevalên min hene. Li wir ciwaniya min, xweşiya jiyana min heye. Bîranên min ên bi dayîk, bav û zarokên gund re hene, li wir in.

Bombe nekin! Colê (keriyê) pezî yên ku bi salan ez li ber şivan bûm, min jê re li bilurê dida, dimexelî, kayîk dikir û dibû guhdarê dengê bilûra min, ji serê şefaqê heya nivê şevê em bi hev re li şevînê bûn. Hîna dengê zengilê di stûyê beranan de, di guhê min de ye, lê dikeve û nahêle razan were ser çavên min.

Bombe nekin!

Li wir miriyên min hene. Hestiyên bav û kalan di bin wê axa sar de dinalin. Ji wan bigerin. Dar û daristanan bi axê ve nekinê yek û wan goristanan neşewitînin, li hemberî miriyan bi rêz bisekinin. Berkêlêkên li ser seriyê wan hilneweşînin, mirovahiyê di bin bombeyên xwe yên jehrîn de neperçiqînin, bîranîn û hêviyên min bombe nekin.

Li wir ez ji diya xwe bûm. Şeveke tarî bû. Stêrk di xew de

Min hîna bîranên xwe nenivîsandine. Hîna ji wê axê qut nebûme. Ez dixwazim lê vegerim û gav bi gav wan bîranînan bişopînim. Kavilê wan kevilan ramûsim, bi hêstirên xwe bişom û toz û gemarê ji ser hilînim. Dixwazim li wir jiyaneke nû ava bikim, biparêzim. Neweşînin pelên dara min, ew dar bi xwîna di hinavên min de mezin bû ye, bi xwêdana eniya min hatiye avdan.

bûn. Bayekî tûj dinaliya û dihat. Diya min diqêriya, dişiqiya... Û hawar û ha-ho! Lerzîn dikete nava hinavên jinên gund ên li ser serê diya min kom bûbûn. Bi wan hawaran re ez bûma mêvanê vê dinyayê. Di hucreyêke teng de, li ber ronahiya çiraya li ser gazê ya melûl û bêcan, ez şemitim û hatim. Wê şevê, wan qêrîn û hawaran, wan kiweliyên teng û dijwar û wê odeya zayînê bombe nekin!

Bombe nekin!

Bajarvaniya mezopotamya û miro-

vahiyê ji wir dest pê kir. Li wir min xwe mirov nas kir. Li wir min lîteratur, kultur, ziman tor û dîroka xwe nas kir. Cara yekemîn çavên min li mirovperweriyê vebûn, min rûpeleke nû ji xwe re vekir, nivîsa li ser wê rûpelê ji serfirazî û azadîyê re xelatek bû. Hilweşandina dîwarên wê dîrokê û şewitandina pirtûka jiyane bikaranîneke herî hovane ye. Mafê we tune ye dîroka min hilînin û bi çarenûsa min bileyîzin. Mafê wê tune ye, hûn rêberên lîteratura me Ehmedê Xanî, Melayê Cizirî... biêşînin. Nekin, li wir Mem û Zîna min, Xec û Siyabendên min hene...

Min hîna bîranên xwe nenivîsandine. Hîna ji wê axê qut nebûme. Ez dixwazim lê vegerim û gav bi gav wan bîranînan bişopînim. Kavilê wan kevilan ramûsim, bi hêstirên xwe bişom û toz û gemarê ji ser hilînim. Dixwazim li wir jiyaneke nû ava bikim, biparêzim. Neweşînin pelên dara min, ew dar bi xwîna di hinavên min de mezin bû ye, bi xwêdana eniya min hatiye avdan.

Bombe nekin!

Li wir mezargehên min hene. Rojê bi sadan keç û xortên Medya ji bo evîneke rast di dor dîwarên wê re digerin. Keç ji bo xortan, xort ji bo keçan, hemû bi merazê serxwebûnê li wan serdangehan dibine mêvan. Wan hêviyan, wan dilgermiyan nefetîsin.

Bombe nekin, bes e!

Barê bîrûmetiyê êdî nikarim hilgirim. Belkî hûn bikaribin bibêjin. "Her Tirkek bi dinyayekê ye". Lê hema hûn nikarin axa li ser laşê şehîdan bişewitînin. Bes e, destdirêjiyan nekin, destên xwe dirêjî laşên şehîdên me nekin. Tifinga wan hîna li ser milê min e; fişekên wan şil nebûne, ezê disa dest pê bikim, li dawiyê hûnê poşman bibin... Lê bizanibin tu caran hûn nikarin hêrs û heyecana azadîyê bisekinînin.

Serfiraziya Gonzales a 4.

● *Li Îspanya Partiya Sosyalist cara çaremîn di hîlbijartinan de bi ser ket. Partiya Sosyalist a ku serokatiya wê Serokwezîrê Îspanya Felîpe Gonzales dike. di hîlbijartina 6'ê Hezîrana 1993'yan de. ji 350 kursiyên parlamentoyê 159 heb kar kirin.*

● *Her çiqas li gorî hîlbijartina 1989'an 16 kursiyên wê kêmbûn jî. Partiya Sosyalist bi karkirina 159 kursiyên, texmînen beriya hîlbijartinê serobino kirin û careke din bû xwedî şansê avakirina hikûmetê koalisyonê.*

Nûçeyên Derve- Roja 6'ê Hezîranê li Îspanya di Hîlbijartina Gistî ya Mebûsan de Partiya Sosyalist a li ser kar. li hember 141 kursiyên ku Partiya Gel kar kirin. 159 kursî bi dest xistin û cara çaremîn di hîlbijartinan de bi ser ket.

Di pêvajoyeke ku li Ewropa Partiyên Sosyalist yeko yeko di hîlbijartinan de têk dixin û ji ser kar dikevin. ev serkeftina Felîpe Gonzales ku nedihate hêvîkirin. texmîn û hêviyên derdorên siyasî û hesabên muhafezekaran serobino kir.

Partiya Sosyalist a Karker ku

di bin serokatiya Felîpe Gonzales de beşdarî hîlbijartinê bû. nêzîkî %39 dengên hîlbijêran standin û bû xwediyê 159 kursiyên parlamentoyê.

Partiya Gel a d'Aznar ku liderê wê Jose Marîa ye %34.5 deng standin û bi 141 kursiyên parlamentoyê bû partiya duymîn.

Her çiqas di vê hîlbijartinê de Partiya Gonzales 16 kursiyên xwe winda kirin û ya Jose Marîa berevajî 34 kursiyên ji hîlbijartina berê zêdetir bi dest xistine jî. ji ber ku her kesî hêvî dikir ku wê sosyalist tîk herin. serkefti-

na sînorkirî ya sosyalîstan ji bo Ewropîyan wek bombeyek teqîya û Ewropî şaş kirin.

Bi vê encamê. bi ferqeke biçûk be jî. Gonzales nehişt iktîdar bikeve destê Jose Marîa ku berî hîlbijartinê tu şans nedida sosyalîstan û îdîa dikir ku. Gonzales bi awayekî xedar wê tîk biçê di hîlbijartinê de.

Piştî hîlbijartinê Jose Marîa da xuyakirin ku. serdestiya sosyalîstan li Îspanya jî qediya her çiqas 159 kursî bi dest xistin jî.

Li aliyê din. Gonzales wek hîlbijartina sala 89'an zehf kursî bi dest nexistin. bes bi encama hîlbijartina 6'ê Hezîranê dîsa jî kêfxweş bû: ji vêga ve ji bo avakirina hikûmeta nû dest bi gerîna tîkiliyan dike bi partiyên biçûk re. Ji bo damezirandina hikûmetê lazim e Gonzales bi Partiya Katalan an jî ya Komunist re here koalisyonê.

Li gor çavdêrên siyasî. bi ihtîmaleke mezin komunist xwe nêzîkî Partiya Sosyalist nakin. ji ber vê yekê jî mecbûrî. Gonzales wê bi Neteweperwerên Ka-

Felipe Gonzales, li gor encamên sondajan şansê wî yê karkirinê tune bû, bes di hîlbijartinê de sondaj li derewinê derxistin.

talan re bikeve pêwendiyê. ji bo pêkanîna koalisyonê. Di hîlbijartina dawî de Partiya Katalan ên Neteweperwer 17 kursî kar kirine.

Bi vê hîlbijartinê wisa xuya dike ku. hîlbijêrên Îspanya xwestin rexneyên giran li Gonzales bigirin lê dîsa jî. ji bo xwe-

nûkirinê û baskirina rewsa Îspanya şanseki dawî bidine sosyalîstan.

Muhafezekarên Îspanya jî bi vê encamê negihistin. Ledefa ku çav berdabûnê û bixwazin nexwazin. heta hîlbijartineke din wê hikûmetê dîsa bispêrin destê Felîpe Gonzales.

Wezîrê Karên Hundirîn ê Fransa Charles Pasqua

Charles Pasqua berdide biyaniyan

● *Li Ewropa dijminatîya li hember biyaniyan çiqas diçe zêde dibe. bi taybetî li Fransa û Almanya ev dijminatîyê xwe bi her awayî nîşan dide. Kesên vê dijminatîyê dikin ne tenê nijadperest û muhafezekarên Ewropî ne. Rayedarên dewletên Ewropî bi xwe jî bi çavekî erênî li hebûn û bi cihbûna biyaniyan nanêrin. cesaretê didin Ewropiyên nijadperest. Tewra Wezîrê Karên Hundirîn ê Fransa Charles Pasqua minakeke berbiçav e di vê mijarê de.*

Nûçeyên Derve- Hin sosyalîstên Ewropî di vê mijarê de li gor xwe rexneyên giran li Pasqua û kesên wek wî digirin. Mesela. hefteya çûyî ji mebusên Partiya Sosyalist Francois Hollande û Jean Poperen di televîzyonên RMC û RTL'ê de Charles Pasqua bi nijadperestiyê sûcdar kirin. Jean Poperen. pêşgirtin (tedbîr) ên ku Pasqua li hember kocberiya biyaniyan standine û pêşkêşî parlamentoyê kirine wek formula nijadperestê Frensewî Lepen dinirxîne. Lê tistek heye ku ev mebusên sosyalist ji bir dikin ku Pasqua ji xwe ve qebûl dike û bi zanibûnê ve siyaseta Lepenist derbasî jiyandê dike. Pasqua jî bo pêkanîna siyaseta nehistina kocberiya biyaniyan hin egeran nîşan dide yek ji van egeran jî ev e: "Ger em rê li ber kocberiya biyaniyan negirin. raya gisti ya Fransa wê ber bi partiyên rast ên radikal ve here."

Ji xeynî vê egerî. Pasqua du egerên din jî nîşan dide ji bo pêdiviya derxistina vî qanûnê li ber kocberiyê. Yek ji krîza ekono-

miyê ye. Pasqua li ser vê egerê wiha şrove dike: "Ji ber rewsa ekonomîya me. lazim e em kocberiya ber bi Fransa ve daxînin sifirê. yanî ji binî ve ji holê rakin. ev hedefa me ye."

Ji holê rakirina kocberiyê. bi rastî di xwezahiya xwe de ne gengaz (mimkûn) e. Ji ber ku ekonomîya me pêdivî bi kesên biyaniyan. yên vê an jî wê kategoriyê. heye. Lê dîsa jî divê ku hilanîna kocberiyê ji me re bibe meyldariyek û hedefek. wezîfa me ew e ku em vê herikîna biyaniyan bi giranî daxînin jêr."

Egera sêyemîn a ku Pasqua di-de xuyakirin. bi temamî helwesteke keyfî ye û ji ber hesta wî ya nijadperestî. pêk tê. Pasqua jî bo egera sêyemînê wê mazeretê nîşan dide: "Ku bi awayekî vekirî bê gortin: Fransa biyê welatê kocberên biyaniyan. Ew edî naxwaze wisa bimîne. imkanên wê jî tunin edî."

Wezîrê Karên Hundirîn Charles Pasqua. ku sebebên rênedana kockirina ber bi Fransa ve bi her sê xalên jor-ku yek jê bi temamî nijadperestiyê tine ziman-îfade

dike. hefteya çûyî ev formula xwe ya diji kocberiyê pêşkêşî Heyeta Wezaretan kir.

Li gor vê projeya Pasqua hedefa Fransa jî binî ve rawestandîna kocberiyê ye. Her sal jî derî penaberan 100 hezar biyaniyan li Fransa cihwar dibin.

Heftêya derbas bû. Pasqua di hevpeyvîneke bi rojnameya Le

Monde re de. li ser vê mijarê wiha dipeyivî: "Ci kesên di welatê xwe de tîk perçiqandin û êsandin xwedî maf in ku li welatê me bînxêrhatîkirin û biçihkirin. ev ade-teki Fransizan e. Lê ji bo kesên din. na. deriyê me wê jî biyaniyên din re bînxêrhatîkirin."

Amadekarê vê projeyê. ji bo pêkanîna vê hedefê. jî vêga ve dixwaze hejmara polîsan zêde bike. Hejmara leskerên ku wek polîs peywira xwe ya leskeriyê dikin wê hilkise sê hezaran.

Bi vî awayî. Pasqua xeyal dike ku hêzeke yedek ji bo parastina neteweyî damezirîne.

Li aliyê din. Donzdehên Ewropa jî. ji bo careserkerîna pîrsa kocberiyê hefteya çûyî li paytexta Danîmarka. Kopenhagê hatin cem hev.

Di vê civîna Wezîrên Karên

Hundirîn ên Donzdehan de kêmasiya mezin nebûna Charles Pasqua bû. Bes dîsa jî ev wezîrên din di dijminatîya biyaniyan de ne kemî Pasqua bûn. Ji xeynî penaberên Yugoslav ku di sertên cengê de perisan bûne. li hember her cure biyaniyan qerarên rênedanê hatin standin.

Li gor qerarên di civîna de hatine standin. ne tenê kesên biyaniyan ku dixwazin li Ewropa bimînin û bi cih bibin. lê kesên ku alîkariyê bi van biyaniyan re dikin jî wê bînxêrhatîkirin û ji Ewropyê bînxêrhatîkirin.

Heta vêga 3 milyon kesên ji Yugoslavyaya Kevin kocber bûne û 500 hezar kes ji wan li welatên Ewropî bi cih bûne. Hejmara van kocberên ku li Fransa cihwar bûne jî sê-car hezaran derbas nebûn.

Li Azerbeycanê serhildan

Serhildana ku hefteya çûyî bi pêşengiya Suret Huseynov li bajarê Gence dest pê kir, bi pêldaneke xurt li gelek deverên Azerbeycanê belav bû. Li gor nûçeyên Ajansa Turan, di vê serhildana ku ji aliyê pîrrianiya gel ve tê destekkirin de heta vêga nêzîk 100 kes hatine kuştin.

Ev serhildana ku ji aliyê leşkerên di bin serokatiya Suret Huseynov de hate destpêkirin tevî hemû hewldana rayedarên Azerbeycanê çiqas diçe xurt dibe. Di destpêka serhildanê de Suret Huseynov wek şert daxwaz kir ku, Serokwezîrê Azerbeycanê Penah Huseynov ji serokwezîriyê îstîfa bike. Li ser vê daxwazê. Penah Huseynov ev daxwaz anî cih û îstîfa kir bes dîsa jî serhildan nesekinî.

Li gor Ajansa Turan, serhildanvanan gelek a-

vahiyên dewletê û 1250 leşkerên girêdayî artêşa Azerbeycanê teslîm girtine.

Rayedarên Azerbeycanê jî bo qedandina vê tevliheviyê li pey in ku Serokê Komara Otonom a Nexçivanê Haydar Aliyev binin wezîfa serokwezîriya Azerbeycanê. Bes, heta niha tu bersiv ji Haydar Aliyev nehatiye standin. Haydar Aliyev, berê Sekreterê Giştî yê Partiya Komunist a Azerbeycanê bû. Rayedarên Azerbeycanê hêvî dikin ku, Haydar Aliyev bibe serokwezîr wê kariye wê serhildana ku di bin pêşengiya komunistan de li dar dikeve, bisekinîne.

Gelê Azerbeycanê li hin deveran xwepêşandanên ji bo serhildanê li dar dixê. li dijî hikûmetê sloganên diavêje û hikûmetê bi bertilxwarin û sextekariyê sûcdar dike.

İsmet Sezgin

Tansu Çiller

Süleyman Demirel

Köksal Toptan

Bedrettin Dalan

Xelefên Demîrel zêde dibin

● İro kongreya DYP'ê li Enqerê li dar dikeve. Di kongreyê de wê Serokê Giştî yê DYP'ê bê hîlbijartin. Di vê pêşbaziya serokatiya giştî de, Wezîrê Karên Hundirîn İsmet Sezgin wek favoriye Demirel tê pêşkêşkirin. Berendamên din Tansu Çiller, Köksal Toptan û Bedrettin Dalan tevî nerazîbûna Demirel, diyar e ku dev ji vê hemberiyê bernadin.

Navenda Nûçeyan- Têkoşîna navbera mebûs û kesên xwedîgotin ên di DYP'ê de, ji bo serokatiya giştî her diçe diwartir dibe. Heta vêga çar kesan berendamîya xwe diyar kirine. Tê gotin ku Wezîrê Karên Hundirîn İsmet Sezgin favoriye

Demirel e.

Her çiqas Demirel sonda nealîgiriye xwar, berî ku bi-be Serokkomar, dişa ji tu kes jê hevî nake ku, li ser sozê xwe bisekine. Jixwe wisa xuyaye ku, wî jî ew sond ji niha ve ji bîr kiriye, ji ber ku her keli der heqê van

berendamên de bi awayekî endirekt be jî nêrinên xwe pêşkêş dike. Wekî din li pişt deriyên jî, roj namîne ku bi yekî ji wan re rûnane û napeyive.

Ji berendamên Wezîra Dewletê ya jî Aboriye Berpirsiyar Tansu Çiller, wek berendama herî xurt tê nixandî: tevî ku Demirel êdî zehf dixwaze Sezgin cihê wî yê berê bigire.

Serokê Beledîya Stenbolê yê Berê Bedrettin Dalan jî mîna berendamêkî surprîz tê nixandî, bes encamên anketan nîşan didin ku,

şansê Dalan gelek e di vê pêşbaziye de.

Wezîrê Perwerdehiya Neteweyî Köksal Toptan, di nav berendamên de wek ê herî qels tê xuyakirin, ji ber ku hem di pêvajoya wezîriya xwe de zêde neserketî bû, hem jî, li gor çavdêrên siyasî, tevî ku Demirel jê re gotiye nebe berendam, wî dişa ji dev ji vê hemberiyê beredaye.

Berendamê çaremîn, Wezîrê Karên Hundirîn İsmet Sezgin ku nola favoriye Demirel tê derpêşkirin: ji vêga ve ji heyecana eşqa wezîfa

serokwezîriye dest û piyê wî li hevûdin tene girêdan û bi çavê Serokwezîrê Tirkiyê li xwe dinere. Li aliyê din, her çendî Demirel wî wek favori lanse dike jî, diyar e ku İsmet Sezgin zû bi zû nikare di vê hemberiyê de bi ser keve, ji ber ku li gor derdorên politîk Sezgin di warê siyasetê de qet ne pêkhatî ye.

Di vê kongreyê de kî bi ser dikeve bila bikeve, wisa xuyaye ku ji bo Tirkiyê tistek naguhere, ji ber ku giş mîna hev in û li pey şopa Demirel û generalan wê bimesîn.

Komcivîna pirsra Kurdî tê amadekirin

Navenda Nûçeyan- Cîgirê Serokwezîr Erdal İnönü û Serokê Meclîsa Tirk Hüsametîn Cîndoruk ji bo ku besdarî Kongreya Pirsgirêka Kurdî bibin, ku ji aliyê însiyatîfa Heyeta Rewsenbîran û Komeleya Mafên Mirovan ve di 25.26.27'ê Heziranê de bê lidarxistin, hatin dawetkirin.

Erdal İnönü bersiva erênî da vexwendinê, Hüsametîn Cîndoruk jî bersiva neyênî da û sebê besdarînebûnê wiha diyar kir: "Cihê min ê muneqesê li meclîsê ye. Ez heta dawiyê giredayî vî qaydeyî me, je we re serkevtinê dixwazim."

Cîgirê Serokwezîr İnönü di roja 9'ê Heziranê de bi kesên ji Heyeta Însiyatîfa Rewsenbîran û Komeleya Mafên Miro-

van, Serokê KMM'ê Akin Birdal, Alîkarê Serok Ercan Kanar, nivîskar Aziz Nesin û nivîskar Tarik Ziya Ekinci re hevdişînekê çêkir.

Pistî hevdişînekê nivîskar Aziz Nesin li ser navê heyetê axivî û daxuyanî ku Erdal İnönü vexwendinê komcivîna Pirsgirêka Kurdî û wî ji ev vexwendin qebûl kiriye.

Pistî hevdişîna bi İnönü re heyet serdanek ji bo Serokê Meclîsa Tirk jî pek anî û li ser hevdişîna bi Cîndoruk re jî daxuyanek dan. Aziz Nesin diyar kir ku hem Serokkomar Süleyman Demirel, Cîgirê Serokwezîr Erdal İnönü, Serokê Meclîsa Tirk Hüsametîn Cîndoruk û hem jî serokên giştî yê partiyên siyasî ji vexwendinê Nesin: "Em dixwazin li ser meseleya Kur-

dî hem kesên siyasî yê xwediyê nêrinên fermî (resmî) û hem jî nêrinên li dij, yê nefermî jî bêne ziman. Ango bila hinek zor li qanunan were pedivî bi vê yeke heye. Em dê di dawiyê komcivîna de

belavokekê belav bikin. Dibe tistên ku ne li rê derkevin. Em nikarin hemûyan binîn cem hev, bi yek bikin. Belkî teybetiyeke komcivîna jî ev be."

Aziz Nesin li ser mijara

wesanên radyo û televizyonê yê bi Kurdî jî rawestiya. Nesin ev rewş anî ziman ku, ev yek Özal avêtiye holê. Lê belê Demirel li hember derketiyê û di vê mijarê de nêrineke fermî ya dewletê jî nin e.

Heyeta Kurd li Parlamentoya Ewrûpayê

Li ser vexwendina Komîsyona Aştî û Dadiyê -ku ji 40 rêxistinên mafên mirovan pêk hatîye- heyeteke Kurd çûn paytexta Belçîqayê, Brukselê. Di nava heyetê de li ser navê HEP'ê Feridun Yazar, li ser navê DEP'ê İbrahim Aksoy jî cih digirin. Heyeta Kurd li Parlamentoya Ewrûpayê û li Wezareta Derveyî ya Belçîqa jî serdanan pêk anîn.

Feridun Yazar û İbrahim Aksoy tevî nûnerên ji her partiyên ku di Parlamentoya Ewrûpa de cih digirin, civînekê jî pêk anîn. Li gor beyana Feridun Yazar, di vê civîna de li ser pirsgirêka Kurdî û tewra dewleta Tirk

agahdarî dane beşdarên civîna. Li aliyê din Heyeta Kurd, 3 pêşniyaran jî pêşkêşî hikûmeta Belçîqa kirine. Ev pêşniyar wiha ne: Bila hikûmeta Belçîqa pirsgirêka Kurdî bixe rojeva xwe. Bila kontrola alîkariyên aborî û leşkerî ku, Belçîqa bi dewleta Tirk re dike, bê kirin. Lewre ev alîkarî di şer de tene bikaranîn. Ji bo, ji nû ve rewşa şerrawestîna dest pê bike, bila dewleta Belçîqa navberiyê bike.

Li gorî beyana Feridun Yazar, daxwaza pêkanîna civîna, ji hikûmeta Belçîqa û Parlamentoya Ewrûpa hatiye.

Çirok

Sükrü Gülmüş

Dema bavê Soreş girtin. Soreş yeksalî bû. Hîn bavê xwe baş nas nekiribû. Li sûretê bavê xwe dinêrî. Pîr ji bavê xwe hez dikir. Digot: "Dayê gava ez mezin bibim, wê simbêlê min ji wekî yê bavê min bibe?" Diya wî digot: "Erê kurê min erê..." Destê xwe di ser serê Sores de dibir û dianî. Dilê xwe bi xwe disewitand. Ne dida der, lê nedixwest lawik wek bavê xwe bibe. Tu car diya wî, ji wî re rast nedigot. Ditirsiya. Nezan û xizan bû. Sores wekî her zarokî, pîrs li ser hev dikirin: "Dayê bavê min ji bo ci girtin? Ji bo ci ewqas lê dan?" Dayîka wî disekinî. Rast bibêje an derew bibêje? "Rastiyê bibêjim, dê lawik li derve jî rast bibêje. Wê belayê bine serê xwe jî, serê min jî... Ezê cawa bibêjim: bavê te, soresger bû. Li hember dewleta Tirk derket... Ji bo doza Kurd û Kurdistanê dixebitî... Ezê cawa bibêjim... Way li min..." Ji dil birîndar bû. Xwîn ji dilê wê diherikî. Lê bi dev, dikenî: "Bavê te kurê min... Du mirovan ser kir. Bavê te ket navbera wan. Rabûn li ser bavê te ji îfade dan... Sûcê wî tune. Di wextekî kin de wê bê berdan."

Sores, roja ku çûbû ziyaretiya bavê xwe, anî bîra xwe. Diya wî qaseta Aram xistibû hembêza wî. Bavê wî xwestibû. Li zindanê bavê wî hat ber deriyê hesinî. Banî Sores kir. Sores cû ba bavê xwe. Bi dizika: "Ka qaseta Aram kurê min?" Sores kenî. Destê xwe avêt pasila xwe: "Va ye bavê..." Derxist û da bavê xwe. Du ramûsan danî rûyê Sores. "Tu tim hebî Soresê min..." Sores pîr kêfxwes bû. Li bavê xwe nêrî. Diya wî bi destê Sores girt. Wî oi xwe re kisand derve. Sores, hîn li bavê xwe dinêrî. Lesker xwest ku jê bistîne. Bavê wî guh lê nekir. Sores mesiya. Dilê wî hîn li cem bavê wî bû.

12'ê Îlonê, cûnta hat. Tanq û top mesiyân. Kurdistan seranser ket bin potînan. Zarokan tistek fêhm nedikir. Mezin tirsîyan. Lerîzin. Zarok ji tirsandin. Hikmê fassîstî hikumran bûbû. Her tist li gorî xwe sazûman dikirin. Navê zarokan jî, ji Kurdî werdiguherîn Tirkî. Tîrs li serê çîyan tunebû. Li serê çîyan gerîla hebûn. Çek û rext girê dabûn. Serekî dijwar dikirin. Dimirin. Lê teslîm nedibûn.

Tîrsa mezin xwe berdabû nava bajaran. Kolan kolan digeriya. Der û dorê malan girtibû. Tîrsa mezin a dilan bû. Tîrsonek dilerîzin, bêtîrs ser dikirin. Rast bi rast li hember çewtîtiyan derdiketin. Diya Sores êdî ji Sores re digot Sîrîn... Pîrika wî digot Sîrîn... Yên din jî digotin Mehmet Sîrîn... Sê car navê Sores çêbûbûn. Sores ji nizanibû li kijan navî vegere...

Caxê Sores ê dibistana pêsîn hat. qeydiya wî çekirin. Di nifûsê de navê wî Sores bû. Midûrê di-

Şoreşa Şafî

bistanê got: "Hûn li malê jê re dibêjin Sîrîn. Lê navê wî di nifûsê de Şoreş e. Wê lawik zorahiyeke mezin bibîne, navê wî biguherîni." Diya Sores bi carekê got: "Nabe!.. Ez navê lawê xwe naguherînim. Bavê wî qebûl nake!.." Midûr: "Xwişka min nekeribe, ez ji bo we dibêjim. Bavê Sores ci karî dike?" Diya Sores bi zor kenî: "Tu karî nake. Hepsî ye... Hepsiyekî siyasî ye! Ji bo wî seş carî îdam dixwazin." Sekinî midûr, fikirî: "Navê wî bi xêr?.." "Ristem!.. Ew ji berê mamoste bû. Wezîfa xwe bikirina belkî ew li sûna we bûna..." Midûr, Ristem nas kir. Qeydiya Sores çekir.

Sores, cû dibistanê. Hevalên wî li dor civiyan.

- Ci ye maneya Sores?
- Ez nizanîm, bavê min dizane.

Zarok bi hev re kenîyan.
- Mirov çawa maneya navê xwe nizane? Ji bo maneya navê te, gere em herin bavê te bibînin?
Sores hêrs bû. Çû bi ser hevalên xwe de:

- Kernoo!.. Ger hûn zanibin. Piştî ku ez ji we re bibêjim ci maneya wê dimîne?

- Tu derewan dikî? Elekê kakêlekê... Maneya navê xwe nizane!..

- Ez dizanîm.. Navê min Sores e... Bi Tirkî Devrîm e. Niha ji hûnê bibêjin Devrîm ci ye?

- Ci ye?
- Jahr û zîqûm e!.. We fêhm

Tîrsa mezin xwe berdabû nava bajaran. Kolan kolan digeriya. Der û dorê malan girtibû. Tîrsa mezin a dilan bû. Tîrsonek dilerîzin, bêtîrs şer dikirin. Rast bi rast li hember çewtîtiyan derdiketin. Diya Sores êdî ji Sores re digot Sîrîn... Pîrika wî digot Sîrîn... Yên din jî digotin Mehmet Sîrîn... Sê çar navê Sores çêbûbûn. Sores jî nizanibû li kijan navî vegere...

kir!..

Zingil lêket... Zarok pisikî!.. Heryekî berê xwe da dersxaneyaya xwe. Mamoste, navan dixwend. Kî hatiye, kî nehatiye dinêrî. Dora Sores hat:

- Sores Gündoğdu.
- Burdayim öğretmenim (Ez li vir im mamosteyê min)
- Otur!.. (Rûne)

Mamoste xwendina navan qedand. Zarokan defter û pênûsên xwe derdixistin. Mamoste hat li ser serê Sores sekinî.

- Babanîm ismî nederî? (Navê bavê te ci ye?)

- Rüstem (Ristem)
- Hadî Soresî anladik ama bu Gündoğdu'nun anlami nederî? (Erê me maneya Sores fêhm kir. Bas e Gündoğdu ci ye?)

Sores sekinî. Mamoste bi devêkî ken dipîrsî. Xuyabû ku, insanekî dost e. Dilxwaz e.

- Gündoğdu... Gündoğdu demektir (Gündoğdu, Gündoğdu ye)

- Kürtçesi nedir? (Bi Kurdî ci ye?)

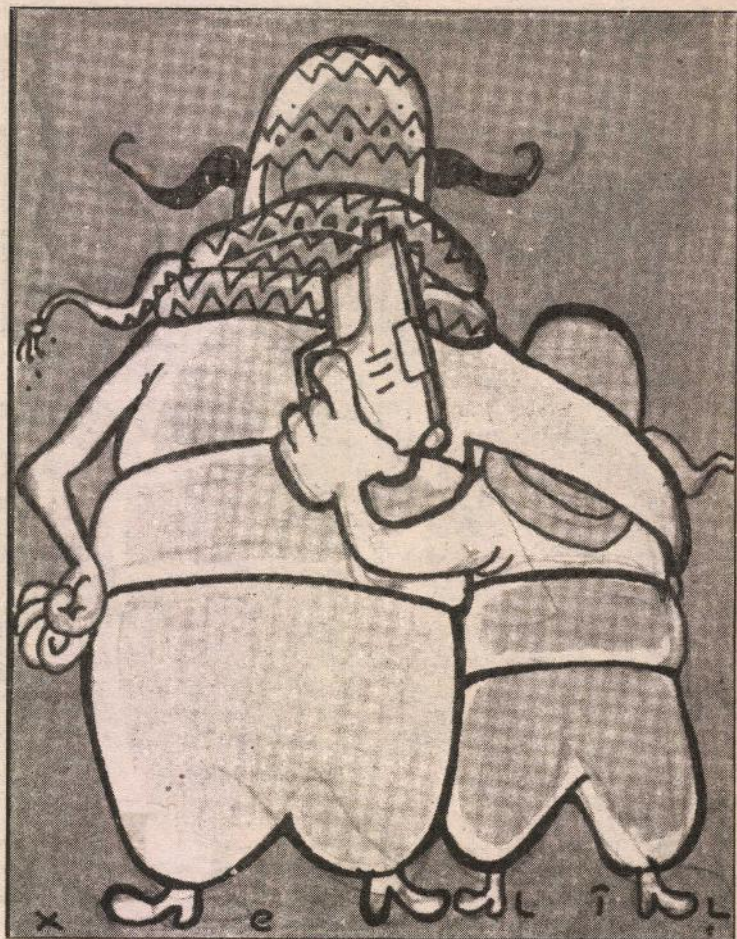
- Bilmiyorum (Nizanîm)

- Onu da ben sana söyleyeyim Gündoğdu: Roza demektir (Wê jî ez ji te re bibêjim. Gündoğdu: Roza ye.)

- Himm...
- Oldu mu? Bunu da unutma. (Têgihîstî? Vê jî, ji bir neke)

Cend sal û zemanên xerab derbas bûn. Sores mezin dibû. Di Zîndana Diyarbekir de zilm û lédan, jan û îşkence, hikumran bû. Apê Şoreş, Sêrdîn di sala 1982' yan de li Ruhayê kuştin. Piştî wî sikandin. Bi mehan naliya. Qet poşmanî neanî. Serê xwe danexist ji dijmin re. Ew yek dijûn (çêr) dikirin. Sêrdîn pênc dikirin. Kuştin û venesartin. Hikmê mirîna wî nivîsandin: "Di bin çav de ketiye rojiya mirinê."

Pîrika wî cû rehmetê. Piştî wê jî kalikê wî çû. Ap, pîrik, kalik û xortên egîr pîr çûn. Ketin milên hev, berê xwe dan nava karwanê şehîdan. Sores mezin dibû. Lê ev ci hal e, ci zewal e fêhm nedikir. Diya wî dest bi Quranê kiribû. Xwe avêtibû dergeha dîn û diyanetê. Sores, mîna mayînekê li nava behrê digeriya. Nizanibû ci bike. Nizanibû cawa alikariyê bike ji wan insanên dilovan re. Diya wî dicû ser mezelan. Ji bo yên çuyî, dua dixwendin. Ew jî, ji destê Sores nedihat. Mîna bahozê li dor gogê digeriya. Her ku lingê xwe li gogê dixist: weke gulle berdida

loq. Bi hêrs nêrî li Sores.

- Ev nav, ne navekî salih e. Ji îro pê ve, navê te Safî ye. Te fêhm kir.

- Belê, min fêhm kir.

- Sibehê pere bîne. Ji xwe re kumekî bistîne.

Sores cû. Safî hat. Êdî, Safî di bin destê mele de bû. Sazûmankar ew bû. Rîknê dinê islamê helak bûbû. Li esimanan Xweda, li medresê mele hebû. Bi sedan teleyên mele hebûn.

Elîfba, nîsanî zarokên Kurdan dida. Wan dielmandin xwendina Erebi. Zarokan, dixwendin. Yek bi yek jiber dikirin. Her peyvên mele di serê xwe de dineqisadin. Bi pîranî jî weaz dida zarokan: "Ev welatê xwes û delal, xera kirin!... Orf û adetên me belav kirin. Kurdî, komunist dixwazin bédîniyê hikumran bikin. Eger ku qumandaran dest nedaniya ser dewletê, îro em di bin erdê de bûn. Gere em rabin û rûnin, ji wan re dua bikin. Li cem wan Kurdî, komunistan dîn, iman, nizam, întizam tune yee!.. Namûs û ar tu car nêzikî wan nebûne! Bifikirin ji xwe re, dibêjin cîma sêva dara me xerîb bixwin. Yanî, qîzên me, gere pêsi li cem me razin. Toyên wan emê bixwin. Hasa hasa sume hasa... Kafir, pûperest jî wiha nakin. Gere her yek ji we bibin Ezraîlê wan. Ger ci bav, ger ci ap, ger ci bira hûn nedin ber cavên xwe. Hûn, sûrê Zilfîkar in!... Dem, bûye dema kuffar. Bavê we jî bin, gere hûn wan efû nekin!..."

Safî, disa fêhm nedikir: "Mele behsa ci dike? Bavê min jî Kurd e, soresger e. Gelo ew jî Kurdî, komunist e?" Mele, li ser Safî disekinî. Piştî dersê jî pê re diaxivî. Zanibû ku bavê wî Kurdekî dijwar e. Mîna qatilekî, xencera xwe tûj dike. Safî, roj bi roj, saet bi saet sîret dikir. Mele mîna xenzîr difikirî: "Rojek wê bê. Ev lawik wê ji min re pîr lazîm bibe. Bavê xwe

jî hezar salan bifikirê, nayê eqilê wî."

Gava bavê Sores berdan, dilanek geriya. Ji malbata wan gelek însan ketin wê dilana berdanê. Safî jî di wê dilanê de bû. Dikeniya. Ji dil bû, an ne ji dil bû? Kesi nizanibû. Safî û mele bi tenê dizanibûn. Her roj Safî dicû ba melayê xwe.

- Ew xenzîr hat?
- Hat seydayê min.
- Tu ci difikirî?
- Îcazeta te seydayê min.

Mele eniya Safî mac kir. Safî cû destê wî. Êdî mele ketibû sûna bavê wî. Xortên jî Safî mezintir li ser piya bûn. Mele li wan nêrî.

- De herin qeweta Xwedê bi we re be.

- Aminnn...

Ristem û birayê xwe li kolanekî tarî dimesiyan. Ewqas sal razabû, mes ji bir kiribû. Cixara xwe dikisand. Carina serê xwe radikir. Li asîman, li stêrkan dinêrî. Hesretê mabû, ji hewayê der, ji asîmanê re, ji stêrkan re... Sekinî. Ristem li stêrkekê dinêrî. Dil ketê. Bédengî di silawê de bû. Dengêkî gumuniyê hat. Mirov digot belkî stêrk ji hesretê teqîyan. Li ser hev sê gulle hatin ser dilên Ristem. Neket erdê. Xwe bi diwar girt. Cavê wî hîn li stêrkê bûn. Stêrkê jî lê dinêrî. Birayê wî jî xwe tev da, cû bi ser sîlahan de. Wî jî cend gulle ji lingên xwe xwarin.

Bi wê birîndariya xwe, gihîst Ristem. Wî kisand bi ber xwe ve. Ristem deng da:

- Bisekine! Min tev nede!.. Ehda min heye. Li ser lîngan derketim. Ezê li ser lîngan bimirim.

Ristem, li stêrka xwe nêrî. Xwîn ji dil diherikî. Xwîn ji cavên stêrkê dihatin. Ristem û stêrk bûn yek can. Stêrk hate jêr. Ristem rihê xwe sand jor. Di navbera ers û esman de bi hevûdin girtin. Hembêz kirin. Cûne lîvên hev. Jîyan û mirin. Jan û kêfxwesî bûn yek.

Bûyerên xerab, ji sedemên
xerab der tèn.

Aristophanes

Kurd li dadgehên Tirkan

Demeke berê, di sala 1989'an de li bajarê Ceyhanê, dê komek ji şoreşgerên Kurd bihatana darizandin (mehkemekirin). Ew bi xwe li Girtîgeha Ruhayê girtî bûn û xwestibûn ji vê girtîgehê firar bikin. Lê bi ser neketibûn û sirgûnî Girtîgeha Ceyhanê bûbûn. Ev çîrok, çîroka darizandina wan e.

Tevî hev 18 girtiyên şoreşger bûn. Yek ji wan dê parêziya xwe bi Kurdî bikira. Ên din parêziya xwe bi Tirkî dikirin. Pirs û bersiv bi Tirkî bûn. Ew ji dadger (hakim) dadger jî, ji wan fêm dikir. Dor hate ser Şêrîn. Pêşî ji tesbîtîkirina nasnameyê dest pê kirin. Navê dê, bav û ên din tespît kirin. dor hat ser bajar.

-Doğum yerin? (Cihê ji dayikbûna te?)

-Êlih... Dadger sekinî:

-Orası neresi? (Ew der ku ye?)

-Hün dibêjin Batman, em dibêjin Êlihê. Dadger qehirî.

-Bunun dilinden anlayan yok mu? (Keseki ku ji zimanê vî fêm bike tune ye?) Bi fermana dadger wergerê anîn. Yekî gundî bû. Rihê wî hebû bihostek, cavên wî ketine nav newalan. Maye ta û derzî. Ba lêbixê, wê bi bayê re here. Gundî çû ba dadger. Sond xwar. Dadger Şêrîn rakire piya.

-Sen Türkçe bilmiyor musun? (Tu bi Tirkî nizanî?). Şêrîn bi Kurdî bersiv da:

-Ez dizanim. Min sê salan mamostetiya Tirkan kiriye. Lê ezê parêziya xwe bi Kurdî bikim. Ev mafê min e.

Dadger fêm nekir. Bi hêrs bang kir:

Bak bu adam sana tercümanlık yapacak. Söylüyeceklerini ona söyle. (Binêre; dê ev mirov wergeriya te bike. Ci dibêjî. jê re

bibêje)

Şêrîn li gundî nêrî:

-Tu ji ku yî xalo?

-Ez ji Hêlwanê me.

-Binêre. ez mirovekî şoreşger im. Bi Kurmanciya we jî dizanim. Ezê li gorî te biaxivim. Lê ez ji te re çî bibêjim, ji dadger re wî bibêje.

Mirovê gundî, piştî li axaftina şoreşger guhdarî kir, reng avêt. Tirsîya. lerizî. Şêrîn dest bi qala îşkenceyên li Zîndana Diyarbekirê kir. Hat heta cihekî û sekinî. Hemû heval ji kêfa dikenîyan. Dadger:

-Sana ne anlattı? Söyle bakalım. (Ji te re qala çî kir? Ka ji me re bibêje!)

Gundî sekinî. Dengê wî dernediket. Devê wî ziwa bûbû. Geh li dadger geh li girtî dinêrî. Mabû di nava "Xelîl û Celîl" de. Nizanibû rast bibêje, an derew. Bi carekê peyivî:

-Hakim beg, Hakim beg, bu adam diyorki ben suçsuzum!... (Hakim beg, Hakim beg, ev mirov dibêje ku ez bêsûc im!...)

Şêrîn qehirî. Dengê xwe bilind kir:

-Tu ne rast dibêji. Hevalên wî jî dengên xwe bilind kirin:

-Hakim beg, bu adam yanlış tercümanlık yapıyor. (Hakim beg, ev mirov çewt werdigerîne.)

-İcinizden Kürtçe anlayan var mı? (Di nav we de kesê ku bi Kurdî dizane heye?)

-Ben biliyorum (Ez dizanim) Li ba Şêrîn rûniştibû. Bedo bi Zazakî zanibû. Ji Kurmancî hindik fêm dikir. Dadger:

-Peki, o zaman sen arkadaşına tercümanlık yap. (Baş e. wê çaxê tu ji hevalê xwe re wergeriyê bike.)

Şêrîn ji Bedo pirsî:

-Bedo, tu ji ku bi Kurmancî

dizanî?

-Tu meraq neke. Emê idare bikin.

-Binêre. ez ji te re çî bibêjim, tu dê wî ji dadger re bibêjî.

-Temam haaa... Ma ez ji bi sertên hepsê nizanîm?

-Tu dizanî. lê tîştan ne zêde bike. ne jî kêm.

-Temam haaa... Dadger li benda me ye... Tu bibêje... Meraq neke haaa...

Şêrîn bédil digot. Bedo jî, pêşî şaş nedikir. Dema ku axaftin dirêj bû. Bedo jî da navê. Tîştên ku Şêrîn nedigotin jî dixiste navê. Şêrîn parêziya siyasî nedikir. Lê Bedo peyvên Şêrîn li gorî dilê xwe diguherandin.

-Rast ü durist bibêje Bedo!...

-Em jî wisa dikin haaa. Tu bibêje. bibêje...

Dema dor hat ser firara ji Girtîgeha Ruhayê. Bedo bi temamî da navê. tarûmar kir.

-Bedo, tu li gorî dilê xwe dibêjî. Bi tenê gotinên min wergerîne. Ez ji tunelê bêguman im. Têkiliya min pê nîn e. Wiha bibêje bes e...

Bedo lê germ bûbû:

-Hakim Beg; bu arkadaş diyorki: tunelden haberim yoktu. Ancak bilseydim bu faşist devletin duvarlarını delmek benim için bir görevdi. Firar etmek, bir devrimcinin en doğal hakkıdır. (Hakim beg; ev heval dibêje: ez ji tunelê bêguman bûm. Lê ger min pê zanibûna, qulkirina diwarên vê dewleta Faşîst, ji bo min wezîfeyê şoreşgerî bû. Ji bo şoreşgerê firar, mafê herî xwezayî ye.)

Şêrîn hêrs bû:

-Temam, qediya Bedo. Gava em herine zîndanê, ezê ji te re çend gotinan bibêjim. Te divê van gotinên min ên dawî jî, ji hakim re wergerîne...

TÎR

Musa Anter

Mirina Musa Anter

Di 20'ê Îlonê de ji TV'ya Tirkan nûçeyêke tal gihîştê me. Musa Anter kuştine. Musa Anterê nivîskarê "Bîranînên Min", di nav Kurdan de wek Apê Mûsa dihat nasîn. Jiyana wî, siûda gelê Kurd bi xwe ye. Ji ber vê yekê ye ku, girtîgeh bûne beşek ji jiyana wî.

Ew, jidayikbûna xwe wiha tîne zimên: "Ji bo min gelekî zehmet e ku bizanim ka ez kengê ji diya xwe bûme, lê diya min ew li gor qirkirina Ermeniyani hesibandîye. Qirkirin ji 1915'an heta 1917'an domiyaye. Wê çaxê divê bûyîna min jî di 1918'an de be".

Harbiye, Soğukkuyu, Zirhli Bîrlîkler, Mamak, Sulatanahmet, Balmumru, Orhaniye girtîgehên Tirkan ên ku wî tê de "av vexwariye" ne. Ew ji wan 49 ronakbîrên Kurdan, ku di sala 1968'an de hatibûn cezakerin, yek bû.

Ên ku dixwazin bi vê riyê têkoşîna Kurdan û ramana azadiyê bidin sekinandin, xeteyeke mezin dikin. Dîroka mirovahiyê di her demê de berevajiyê vê nîşan daye. Di rastiye de yên ku winda dikin, ên ku ji raman û fikrên din ditirsîn in. Li şûna ku raman tèn qetilkirin, dê qor bi qor kulîlkên biharê vebin.

Cara dawiyê

dema ew hat binçavkirin, sala 1990 bû. Sedema cezakerina wî ya di sala 1989'an de li Diyarbekirê, beşdariya civînekê bû. Ew bi gotinên xwe binçavkirina xwe ya dawiyê bi vî awayî şîrove dike:

"Dadger beg, bihizire ku, tu Kurdekî yî û bavê te miriye. Li paş mirina wî ji te re zarokek dibe û tu dixwazî navê bavê xwe lêbikî. Lê hikûmet biryar dide ku, ew qedexê ye. Wê çaxê tu hişê xwe winda nakî?"

Jiyana wî bi xwe wek neynikekê nîşan dide ku, gelê Kurd wek cezakerî tê dinyayê. Mirovahiya wî ya pîrraliyî û zerengiya (kapasîteya) wî ya bilind li ba hevxeberkarên wî yên li rojnameyên Welat, Yenî Ülke û Özgür Gündem, bawerî û yeqîniyeke mezin afirandibû. Ew bi xwe jî li van rojnameyan nivîskarekî bi dom bû. Ji bo vê yekê ye ku, hevxeberkarên wî û gelê Kurd dê di kûrahiya dilên xwe de bêriya wî bikin.

Ez dixwazim bi derfeta vê nivîsê qetilkirina wî ya hov bi tevahiya dilê xwe mehkûm bikim. Mirina wî wek birîneke xedar e û di rih û dilan de herdem mezin dibe. Ew bi xwe miriye, lê raman û filozofiya wî dê heta dawiyê li ba me bijîn. Ên ku dixwazin bi vê riyê têkoşîna Kurdan û ramana azadiyê bidin sekinandin, xeteyeke mezin dikin. Dîroka mirovahiyê di her demê de berevajiyê vê nîşan daye. Di rastiye de yên ku winda dikin, ên ku ji raman û fikrên din ditirsîn in. Li şûna ku raman tèn qetilkirin, dê qor bi qor kulîlkên biharê vebin.

Musa Anter li Diyarbekirê, di germa nivrojê de, di kolaneke vekirî de hate qetilkirin. Ew niha ji bo vê demê di rêza kuştina rojnamevan û nivîskarên Kurdan ku ji aliyê rejîma Tirk ve hatine qetilkirin de, yê dawiyê ye.

* Ev nivîsar di 25'ê Îlona 1992'yan de, di rojnameya Norwecê, Klassekampen de derketiye.

Gavan Birindar

Jûjî...

Doğan Güzel

DÎSA CENGÊ!

● Pêvajoya şerrawestina ku di 17'ê Adara 1993'yan de ji aliyê PKK'ê ve hatibû îlankirin, di 8'ê Heziranê de dîsa ji aliyê Sekreterê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan ve hate sekinandin û birayara cengê hate standin. Öcalan diyar kir ku, di pêvajoya şerrawestinê ku nezîkî sê meh dom kir de: tu gavên êrînî û aşîxwaz ji hêla dewleta Tirk ve nehatine avêtin, beravajî operasyon û talan di wê pêvajoyê de dîsa wek berê dom kirine: ji ber vê yekê birayara ji nû ve şerkirinê hatiye standin.

● Di civîna çapemeniyê ku li Lubnanê pêk hat de, vê carê Abdullah Öcalan bi kincê leşkerî derket rû rojnamevanan. Öcalan pêşî gote ku pêvajoya şerrawestinê dide sekinandin û bi bêtêlê talîmata îlana cengê da qumandarên ARGK'ê û hemû şaxên PKK'ê. Di civînê de nebûna Kemal Burkay, Celal Talabanî, Hemreş Reşo ku beşdarî civîna îlana şerrawestinê bûbûn, bala rojnamevanan kişand.

Navenda Nûçeyan- Partiya Karkerên Kurdistanê piştî 80 rojan careke din bi awayekî îlankirî dest bi şerê çekdarî kir. Ji 17'ê Adarê ve PKK'ê şerê çekdarî sekinandibû û heta bûyera Çepêçûrê (Bingolê) ku tê de 33 leşker hatibûn kuştin tevî hemû operasyonên artêşa Tirk, gerîla livbaziyên çekdar pêk neanibûn.

Di vê pêvajoyê de PKK'ê hemû riyên siyasî û aşîxwaz pêşkêşî dewleta Tirk kir. Lê dewletê ji xeynê zêdekirina operasyonan tu gav ber bi aşîyê ve navêt. Di vê navê de gelek komele û parlamenterên Ewropî û berpirsiyarên mafên mirovan bangî rayedarên dewleta Tirk kirin da ku, bersiveke erênî bide vê banga PKK'ê ya aşîxwaz. Tevî hemû hewldanên van eleqederan, dewletê dev ji tewra xwe ya hişk û şerxwaz berneda, ji ber wê yekê di qada neteweyî de hate rexnekirin. Dawî PKK'ê qerara cengê li Lubnanê îlan kir.

Di 8'ê Heziranê 1993'yan de Sekreterê Giştî yê PKK'ê Abdullah Öcalan, li Lubnanê bi civîneke çapemeniyê diyar kir ku, pêvajoya şerrawestinê da sekinandin û ji nû ve şerê kî dorfîreh îlan kir.

Öcalan îfade kir ku, vê carê bi şerêkî ji herdemê xurtir wê dewleta Tirk nezîkî çareserkirina siyasî bike. Abdullah Öcalan gote ku, ne di derde percekirina Tirkîyê de

ne û wiha dom kir: "Ez bawer im ku, em dikarin bi Tirkîyê re demeke dirêj bi hev re bimeşin. Lê belê lazim e ev meş di nava wekheviya maf de be û bi vîneke (îradeyê) azad pêk bê. Aliyê li hember me, çiqas ji bo vê bi tolerans be wê jî me ji ew çend bibîne."

ŞER JI BO ŞERRAWESTINÊ

"Heta ji destê me were, di pêşerojê de jî emê zor bidin pêvajoya şerrawestinê, bes divê ku ev pêvajoyê di şertên wekhev û azad de be û teslîmîyetê daneyne pêşîya me."

Abdullah Öcalan di civîna çapemeniya ku li bajarokê Lubnanê, Bar Elîas bi beşdarîya gelek rojnamevanan pêk hat de anî ziman ku, ji destpêka îlankirina şerrawestinê heta îro dewleta Tirk tu gavên êrînî neavêtine, ji ber vê yekê şer careke din dide destpêkirin: di pêvajoya nû de ihtîmal e ku xwîna zêdeyî deh hezar mirovan, birije.

Sekreterê Giştî gotinên xwe wiha domandin: "Di vî şerî de hebûna Tirkîyê ya siyasî û ekonomîk dikare çiqas li ber xwe bide? Kurdistan wêran bûye. Bi livbaziyên ku emê li Tirkîyê pêk binin wê Tirkîyê çiqas mal û çan winda bike?"

"Ez hesab û kitabê van hemûyan ji raya giştî ya Tirkîyê û rayedarên wê yên siyasî re dihêlim.

Ev çiya ji me têne pirsîn.

"Dibe ku hîn mensûbên çapemeniyê ji min bixwazin bipirsîn ka ji bo çareserkirina pirsgirêka nasnameya gelekî pêşniyarên min çi nin?"

TESLÎMIYA BI RÛMET TUNE

"Mesela dewletê, ji bo yekemîn dikaribû bi televizyon û radyoyê Kurdî dest pê bikira, di şûna qanûnê poşmaniyê de dikaribû pest û zilma li ser ziman û çanda Kurdî hilda.

"Bi min, wê ev bûbûna gavên êrînî. Bes ev şert nehatine nirxandin. Mesela dikaribûn êsîrên di girtîgehan de serbest berdana.

"Lê wan qanûnê poşmaniyê dîsa derxist, ev jî pêşveçûneke bêtalîh e.

"Dewleta Tirk tewra me ya aşîxwaz a pêvajoya şerrawestinê wek teslîmyeteke birûmet nirxand. Li ser rûyê dinyayê cureyekî bi navê teslîmyeta birûmet tune. Her teslîmîyet rewşeke rezîl û adî ye.

"Kî dibe bila bibe, cep an rast, şoresger an jî dijî şoresger dema teslîm bibe, dibe alcax."

Öcalan li ser hikûmeta Tirkîyê û demokrasiya wê gote ku li Tirkîyê hikûmet tune. Li hember artêşê, tu hêza hikûmetê ya siyasî tune, dîroka Komara Tirkîyê li cihekî dîroka demokrasiya leşkerî ye.

Li ser rewşa ekonomîya Tirkîyê Öcalan wiha peyivî:

"Operasyonêke wan bedelê trîlyonek lîra ye. Ka bila bîlançooya operasyonên van 15 rojên dawî derxînin, wê bibînin ku sebebê enflasyonê ev operasyon in. Siyasetzan vê baş dizanin. Artêşa Tirk çiqas dikare vê rewşê bidomîne. Emê bi şer giraniya vê rewşê bi wan bidin hesandin."

DEMÎREL Û ÎNÖNÛ REVÎYAN

"Demîrel û İnönü, pêvajoya şerrawestinê baş nenirxandin û bi xerabî bi kar anîn.

"Bi operasyonên serî û bi girtinan em jî mecbur hiştin ku em mafê xwe yê misilemeyê bi kar bînin.

"Înönü di pirsgirêka Kurdî de di bin pesta derve de ye û hinek dixwazin hin tîştan pê bidin kirin, bes tu amadekariya wî jî bo çareserkirina pirsê Kurdî tune, ne cidî ye jî di wê pirsê de: ji ber vê yekê bi gotina "Ez dev ji Serokatiya Giştî berdim" dixwaze bireve û xwe bifelîtîne.

"Demîrel jî xwe kişande Çankaya ji ber dixwaz ku pirsê Kurdî ji bo demeke dirêj binixumîne. Vega muxetabê pirsê Kurdî Çankaya ye, hikûmet e an jî artêş e? ev ne kifs e. Her yek ji wan wê topê biavêje cem yê din û wê meydan ji hezên cengê re bîmîne."

TEWRA BURKAY

Li ser îlana cengê, Sekreterê Giştî yê PSK'ê Kemal

Burkay diyar kir ku, dewlet ji vî şerî mesûl e. Kemal Burkay li ser pirsê rojnamevanekî, sebebê beşdarnebûna xwe ya civînê wiha anî ziman: "Cara din ez li Rohilata Navîn bûm. Lê vê carê ez li Ewropaya bûm, pêwîst nedikir ez ji vir herim heta wir. Jixwe beşdarbûna min ne pêdivî bû." Li ser îlankirina cengê jî Burkay wiha peyivî: "Mixabin hikûmetê bi serwestî nezîkî biryarê PKK'ê ya şerrawestinê û protokola me û PKK'ê nebû. Ji bo çareserkirina aşîxwaz dewletê tu gav neavêt. Ne mimkûn bû ku, di van şertan de şerrawestin bidome. Ez qanûnê poşmaniyê jî komîk dibînim. Ev qanûn tîstekî komîk e û ne cidî ye. Dewleta Tirk fersendeke weke zêr ji destê xwe revand û ji vê pêvajoya şerrawestinê îstifade nekir. Ev jî bêmsûliyetiyek e li hember gelên Kurd û Tirk."

DAXUYANIYA HEMREŞ REŞO

Serokê PDK-Hevgirtin Hemreş Reşo, îlana cengê wek bûyereke xwezayî nirxand û got ku di rewşê ku hemû careyên demokratîk ji holê hatine hildan de, îlana cengê divê normal bê dîtin.

Reşo, "Kesê vê carê ez dawetî civînê nekirim ji ber wê, ez besdar nebûm, cara din ez hatibûm dawetkirin. Em dixwazin careke din bi PKK'ê re rûnin."

Bi Mehdî Zana re li ser şerrawestînê...

'Şertên domandina şerrawestînê nemabûn'

Hûn dizanin ku dawî li şerrawestîna yekalî hat û şer ji nû ve germ bû. Li gori dîtina we, ev şerrawestîna yekalî ku zêdeyî 2 mehan domiya, çi feyde anî ji gelê Kurd û tevgera Kurdî re?

- Li gori dîtina min, feydeya şerrawestînê ya mezin ew bû ku, li hember gelên dinê mafdariyekê ji me re anî. Her çiqas doza me mafdar be û bê zanîn ku em bindest in û zordarî li me dibê ji, lê hinek gotinên cewt û xebatên dijmin serê hinekan solî dikir, pêşiya me digirt. Ev şerrawestîna yekalî ku 2 meh domaniya û ji tevgera çekdarî ya Kurdistanê tu êrîş nehatin kirin, tevî vê êrîşên dijmin domiyan û ev yek ji mafdariya me da îspat kirin. Ev karekî mezin bû ji bo bilindbûna doza Kurdî. Li aliyê din, hinek nexweşiyên ku di nava gel de peyde bûbûn, ji holê rakir.

Dijmin ji, bas tenegehîst û ev nezaniya dijmin a siyasê feydeyê mezin da me. Yanî em ji kîjan alî ve binêrin feydeyê mezin daye me. Belê, dijmin di êrîşên xwe de, însanên me kustiye, gundên me xera kiriyê, talan kiriyê, avêtîye zindanan û tehrîbat daye me. Lê di rewşa siyasî de feydeyê mezin daye me.

Li gori dîtina we, şerrawestîna dikaribû bidomiya an na? Yanî şertên domandina şerrawestîna yekalî mabûn?

DEWLETÊ ÊRÎŞÊN XWE DIJWARTIR KIRIBÛ

- Bi dîtina min şertên domandina şerrawestîna yekalî nemabûn. Min di programa M. Alî Bîrand '32. Gün' de ji anî ziman. Ê min bi xwe ku, bi salan di nav siyasê de me û terefdarê kustinê nîn im, tehemûla min nemabû. Zilmeke mezin li Kurdistanê hebû. Hema yek jê, vê dawiyê li Pasûrê (Qulpê) 13 gerîla şehîd ketibûn. Dê û bavên wan, cûbûn ku cenazeyên wan binin. Li wan xistibûn, berîwan dabûn. Haftin ba min. Ez bi telefonê bi wezîrekî re axivim, bi parlamenterê me ve Diyarbekirê Hatip Dicle re axivim. Min nedixwest bi Waliyê Rêveberiya Taybetî re biaxivim. Evên ku em bi wan re ketin tekiliyê, ketin dewrê, me ew sandin. Çûne ku cenazeyên xwe binin. Cenazeyan li ser hev di calekê de vesartine. Dema ku cenaze derxistine dîtine ku cenaze, xera bûne, ser cavên wan tehrîp kirine, ji gulleyan parçe bûne. Teshîsa wan zehmet bûye. Dê û bavên wan cenazeyan ji calê derxistine ji wan pirsîne: "Ev ê kê ye?" Yekî gotiye: "Ev kurê min e." "Ev ê kê ye?" "Ê min e." "Di vê navê

Serokê Kevin ê Belediya Diyarbekirê Mehdî Zana

de, serbazên Tirk mudaxelekirinê. Heqaretê li gel kirine, li wan xistine. Yek ji wan hacî bûye. Jê re gotine: "Tu ne misilman î. Emê te tazî bikin û li suneta te binêrin." Mêrik qilqiliye, şerm kiriyê. Cawa be li ba me rewş çihê ye. Bi zorê wî tazî dikin û li suneta wî dinêrin. Yekî din digirin, pêciyên wî datînin ser tehtekê û bi kevîran dipelçiqînin, milê yekî bi kevîran diskênin. Heta ku cenazeyên xwe distînin, tistên nemayî tînin serê wan.

Wan ji rawestandina şer fêm nekirin. Êrîşên xwe zêde kirin. Dengê balefirên wan, xewê li xelkê herimandibûn, çiyayên li herêmê besekekin bombebaran dikirin. Tanq û topên xwe, leskerên xwe dikisandin Kurdistanê. Ew bi devê xwe dibêjin. Ew roja bûyera Cepekçûrê (Bingolê), ji 18 cihan seqiyat derxistine. Ev hemû tîm in. Li ser rîya Silîva min bi xwe 18 otobûsên tîman dît. Dest pê kiribûn ji Tirkîyê leskerên bi pere, ên bêkar û beredayî berhev dikirin û disandin Kurdistanê. Hemû MHP'vanan kişandine herêmê. Mewziyan digirin. Li bajarên, li taxan hucreyan çêkirine. Yanî di hundir de ihtîmala qetlîamek bi dizî ji heye. Dê car din, weke berê, li Kurdistanê bi carekê lê bixin, tekosinê ji pas re bihelin. Dû re jî, ji dinyayê re bibêjin: wîha bû, ihtîmal e biavêjin stûyê 2-3 generalan û mehkeme vekin. Li hember dinyayê, ji bo raya gisti bixapînin.

Ev di haziriya wan de heye. Bila kes kesî nexapîne. Ji ber

rîna şer dewlet bû.

Ger dewletê, di vê dema şerrawestînê de, hinek gavan biavêtina, dev ji kustinê berdana, dê ji bo çareserkirina vê pirsê rê vebûbûna.

Dê ev gav çi bûna? Divê dewletê çi bikira?

DEWLETÊ DIKARIBÛ BERSIVEK BAŞ BIDE ŞERRAWESTÎNÊ

- Vê pirsê televizyona Show'ê jî, ji min pirsî, rojnamevanan jî, ji min pirsîn. Ev gav, bi jestekê: zimanê Kurdî dibû, bi televizyon û radyoya Kurdî dibû. Yanî divê mirov pêsi niyeta xwe ya baş nîsan bide. Jixwe ev pirs di 2-3 mehan de hel nabe. Hilbijartinek çêbû. Hikûmeteke nû hat. Piştî Demîrel bû serokwezîr di televizyonê de got: "Gelê Kurd heye. Me heta niha ve rastiyê nedîtiye. Kurd birayê me ne." Kurd guhên xwe mûc kirin çavên xwe bel kirin, kêfa wan hat. Gotin, va ye gavên baş tene avêtin. Lê, ev 2 sal in tu gav nehatin avêtin. Derkete holê ku ev xapandin e.

Dibêjin, me efû aniye. Ev çi efû ye. Efû-mefû sexte ye bavo. Anîne qanûnê poşmaniyê hinek fireh kirine, dixwazin xelkê bixapînin. Gelê Kurd li hêviya efûyê nîn e. Ev zarokên me yên ku li çiya şer dikin, çima derketine? Ji çihê beredayî demeketine û bela xwe ji di kûsiyan nadin li wê. Derketine, xwîna xwe, jiyana xwe, tehsîla xwe dane pês, ji bo doza Kurdî, ji bo mafên gelê Kurd. Ger ji bo van mafan yek

gavêkê bihata avêtin, derneketa ji dibû. Di vir de samîmiyet muhîm e. Divê mirov jî hem-payê xwe bawer be. Bêyî ve baweriyê mirov nikare bi hev re bi-mese.

Dewletê di vî warî de tu gav neavêtin. Ger di meseleya televizyon û radyoya Kurdî de, dibistanên bi Kurdî de hinek gavan biavêtina, dê gelê Kurd jî bigota. "De va ye hinek gavan avêtin. Ên din jî, dê hêdi hêdi pêk werin." Lê tistekî wîha çênebû.

Bi pêvajoya şerrawestînê re, di nav rêxistinên Kurd de ji ber bi yekitiyê ve hin gavên girîng hatin avêtin. Di nav rêxistinên de protokol hatin imzekerin. Ji bo xurtkirina vê pêvajoya yekitiyê jî xebat didomin. Ji ber ku, hûn bi zêdeyî di nava gel de ne: em dixwazin ji we hem dîtînin we, hem ji yên gel li ser ve pêvajoya yekitiyê hin bibin.

- Gel ji vê yekitiya hêzên Kurdistanê gelek kêfxwes e. Ev gavên ber bi yekitiyê ve, hêz û hêvi jî da gel. Mesele xurtbûn û qelsbûna hêzan nîn e. Mesele ew e ku, heta niha hêzên Kurd li hev nedikirin, ji hev fêm nedikirin, an jî di rewşa sopên ideolojîk de, hinek rexne û pevçûn çêbûne. Ev jî bûye sebeb ku, hin rêxistin li sûna berê xwe bidin dijmin, bi birayên xwe re şer kirine. Li hember dijmin negihîstine hev. Îro ev hêvi çêbûye. Ev jî hêzeke mezin daye xelkê. Xelk pîr memnûn e.

Hevpeyvîn: Nijad Yaruk

Kontrgerîla zincîrên xwe qetandin

Bi şerrawestîna yekalî ya ku PKK'ê ilan kiribû re êrîşên kontr-gerîla jî ber bi rawestandîna ve diçûn. Dewleta Tirk, ji bo li hember raya giştî ya dinyayê nekeve tengasiyê siyasî, êrîşên kontr-gerîla gelek kêf kiribû. Her çiqas cih bi cih êrîş û cinayetên ve hêza dewletê didomiyên jî, ev ne weke berê bi tundî û dijwarî bûn.

Bi dawîlêhatina şerrawestînê re, dewlet benê kontr-gerîla bi destê wê ve berda û cinayetên ve hêzê jî nû ve dest pê kirin.

Cara pêşî, cendekê Alî Söğüt, destgirêdayî û şewitandî, li nêzî gundê Asloyê ku, gundekî Farqînê ye hate dîtin. Alî Söğüt, bi xwe jî gundê Hacîca bû û ji bo biçê ba lêzimên xwe yên li Pîrhesenan jî gundê xwe derketibû, lê careke din jî kesî ew nedîtibû. Cendekê Alî Söğüt piştî bi 10 rojan hate dîtin. Destê wî girêdayî bû, lê îşkence hatibû kirin û dû re jî ew şewitandibûn.

Piştî bi çend rojan, dîsa li Farqînê, endamê HEP'a Farqînê Eyup Adiyaman û Muhterem Demîr bi êrîşeke kontr-gerîla hatin kuştin. Malbata Eyup Adiyaman daxuyan da ku, lawê wan jî aliyê dewletê ve hatiye kuştin. Eyup Adiyaman bi xwe, yek ji welatparêzên herî kevin bû ku, li Farqînê di nava xebatên tekoşîna nete-

weyî de cih girtibû. Bi van xisletên xwe jî, gelek dihate hezkirin; kurekî Eyup Adiyaman, ji demeke dirêj ve ye ku di nava gerîla de ye.

Dîsa eynî rojê li gundê Bahenzê ku li ser Misircê ye, mamosteyek dibistana seratayî Aliriza Pêkgöz, di êrîşeke kontr-gerîla de hate kuştin. Aliriza Pêkgöz berê li Batmanê mamosteyî dikir. Di wê demê de, ji aliyê kontr-gerîla ve dihate tehdîtirin. Ji ber van tehdîdan û ji bo xweparastinê, Aliriza Pêkgöz tayîna xwe anîbû Bahenzê ku mala xalê wî jî li wir bû. Bes kontrayên ku mirina Aliriza ji xwe re kiribûn armanc, dev ji mamoste berneadan û di şeva 7'ê Hezîranê de ew di mala wî de kuştin.

Roja 10'ê Hezîranê jî, li Diyarbekir, mamosteyek kevin, bi navê xwe Giyasettîn Özbey bi êrîşeke kontrayan birîndar bû. Kontra li Taxa 5 Nîsanê bi satoran êrîşî Giyasettîn Özbey dikin û wî bi awayekî giran birîndar dikin. Giyasettîn Özbey wek mirovek welatparêz tê nasîn û berê jî gelek caran hatibû tehdîtirin. Özbey 35 salî û bavê 2 zarokan e.

Dîsa şeva 10'ê Hezîranê li gundekî girêdayî Diyarbekirê (Buçuktepe) 2 mamosteyên jin bi çekên otomatîk hatin kuştin. Ev êrîş jî ber çî pêk hatiye, ne kifş e.

Cemşîd Benderî di yew reportaj

Mamoste persêde kilasik a. ha-
ma winciya şima nas bikeme.

– Maya mi Başkala Wanî de,
piyê mi ji dewa "Sarikusşak" î
de giredaya Karliova Bingolî ya
amê dinya. Ê maciriyê de verde
amê Edena bado ji wucara amê
Konya. Ez ji sera 1927 de Konya
de ama dinya. Mi mekteba jûye-
mîn, wertên û lîse Konya de, za-
nengeha huquqî ji İstanbul de
wende. Ez sera 1953 de serba
doktora xo şiyane Fransa û pêco
sera 1958 di siyane Norvece.
Norvece de mi ihtîsasê koperatif-
ciyene kerd. Hetanî nika mi nê
kitabê cêrenî nivisnê.

– Dîrok û Hemdemiya Kurda/
Kürt Tarihi ve Uygariği

– Hemdemiya Kurda de Alevi-
tiye/ Kürt Uygariğında Alevilik

– Kulture Kurdan yê Kulînde û
Werê Kurda/ Kürt Mutfak Kültürü
ve Kürt Yemekleri.

– Cêna Kurda Zenge/ Kürt Kızı
Zenge

Ez 1983 de Norvece re cêra
ama Tirkîye û nika ji İzmir di ni-
sena ro. Bê nayê ji ez İnstitutê
Kurdî-İstanbul de besê dîrokê ra-
mena.

Şima a roje ji va, ez dolimên
wazena pers kerî, şima bi xo hi-
quqnas ê?

– Heya, ez bi xo hiquqnas a û
mi avuqatiye ji kerde.

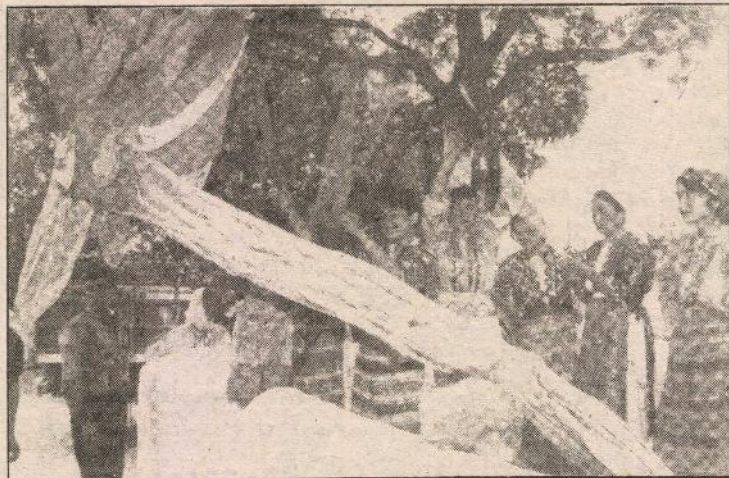
Ma na eleqa bi dîroka Kurda
kotî ra êna? Bê guman profes-
yonel?

– Demoke mi doktora xo. Bib-
liothèque Nationale de nivisnê,
mi xêlê dokumentê ke kurda ser
ro amê nivisnayêne, di. Wuca
gelê dokumentî der heqê dîroka
Kurda de kewtî mi dest. O dem
de ez hesarê ci biyane ke, ma
sarê de/gelê de hemdemiyede
girse bime û 1956 ra hetanî roja
ma ez ciqake demê mi biyo, gor
mecalê xo-na der heq de xebetî-
na. No ji kêfêde zaf girs dano mi.
Serbetake dîroka Kurda hetanî
nika niyamêbî nivisnayene û kesî
dest neyştî ci. Tirkîyê de na me-
cal re teber biye. Dîroka Kurda
ser ro mi verde ji Ewropa de ni-
visnaybî. Mi kovara "Komdar" î
de "Çandê Kurda yê Xaliya û
Dosirma/Kilîma" nivisna û hirê
marê veciyayî. 1979 de İsvec de
kovareke M. Uzuni vetêne, daye
de mi "Newroze" qes kerde û
helbesta min a "Newroze" amêbî
cap kerdene. Hama 1983 de
serbetake ez dîroka Kurda bini-
visnê, amanê zaf muhim a. Serba
mi ra di hedefî bi: kesitiya xo
naskerdene ya Kurda û naskerde-
ne amayena Kurda hetê saranê
dinya ra. Ez na hetde xebatê xo
ramena.

Xêca hemdemiya Kurda, si-
ma hemdemiya Kurda de alevi-
tiye ser ro ji vindênê. Koledara
na birûbawariyê de zaf kay ker-
do, hîna ji wazênê kay bikerê.
Sima konferansê xo de arde zi-
wan, hama na eleqa bi aleviti-
ye, van ji hemdemiya Kurda de
alevitiye kotî ra êna?

– Hedefê mi, hemdemiya Kur-
da alevitiye nêbiye, hemdemiya
Kurda de hemdemiya birûbaweri-
ya biye. Ma, yew berhemê binê
hardî û yew ji çiyêke ebi kanalê
hemdemiya birûbaweriyê Kurda,
yêke hetanî roja ma amê û ma
rê rostî cêne, sikime dîroka Kur-
da biresnîme rosna. Cimke de-
moke mordemî ze şarî jiyenê, qî-
metêde zaf danê dinî. Zerê ne dî-
nî de kayî, muzikî, qeydê, edet û
torê estê. Rituel û mîtosêke ayî-
nanê nê dinî de êne ca, biceke
candê nê sarî zerê xo de hewê-
nenê. Cimke birûbawariya şara
hatanî roja ma pêt ama, sar girê-
dayê birûbaweriyane xo wo. Nê ji
serba ma ra, mavêne ma û de-
manê derbazbiyaya de kablo û
kanalê tewr biqîmetir ê.

Nika demode mi dest bi karê
kinitena dîroka Kurda kerd, mi
dike sa sarê kintenê arkelojiya de
Kurdî sarêde dîroka tewr kan ê.
Ma dikê dinê zafheqî Kurda vetê
û dayê ra dime, destcikerdena di-
nanê sêmaviya zerdûstiye ji ê
Kurd na. Ez Zerdûstiye ser ro xe-
betiya û mi dike. Zerdûstiye ra
êzditiye û alevitiye veciya. Ez
cemê alevitiyê de, ayînanê daye
de, samayanê daye de zaf raystê
adet û toranê Kurd amane. Pêco
ez girêdayane alevitiye û zerdûsti-
ye ser ro xebetiyabê guman tayê
ciyê alevitiyê gor xo ji estê. Bê

Keynê Alêviyan weynede yeno winayiş

naye me di ke, tasavuf ji hetê fi-
kiñiyena saranê bîna de serokati-
ye kerda. Nê xebatê mi ebi ki-
tabê mi "Kürt Uygariğın da Ale-
vîlik" î xelesiyayî.

Kurda de ferqa dîn û ziwani
esta. Tayê alevî "Zazakî" ez
hemberê nê bingepersiyatayê
"Kurmançî" û cer ji El-haqî
estê "soranî" qesê kenê. Tayê
kesê alevîyeke "Zazakî" qesê
kenê vanê: "Ma Zazay me, ma
Kurd nîme" yan ji "Ma ne Kur-
dî me û ne ji zazayî" me ma a-
levîyan ji "Tirkî me". Ma se şî-
kime na cudatiya dîn û ziwani
we dîn û ziwani we darime?

– Nika avêsiyena, hemdemiya
Kurda de dewlemendiya ziwana
diyaleketa esta. Na tijeystena di-
roka re hetanî nika, bivena sarê
ma ra girêdaye wa. Ma ne dewle-
mendiye birûbaweriyaya Kurda de ji
vinemê. Ze dinê zefheqî, bado

Bingê "Anadolu Alevili-
ği" ye nê çî yê. Xêca na-
ye T.C wazena Kurdanê
aleviya û Kurdanê su-
niya yewbinî verdo. Ha-
tanî wazena Kurdanê
aleviya-aleviyanê Der-
simî û aleviyanê bîna
yê Kurdayewbinî verdo.
Waxtê sentezê Tirk
İslamî/ Türk İslam Sen-
tezî bi. Nafa STÎ kerd
"Anadolu Aleviliği" û e-
bi naye TC wazena ale-
viya bicêro binê bandor
û kontrolê xo.

zerdûstiye, alevitiye. Zaf
rengênbiyena sistema birûbaweri-
ya me ji girêdayê na dîroka ma
wa. Na cudatiya diyalekta, ganî
zaf normal bêro diyene. Zaf
rengênbiyena sistemê birûbaweri-
ya ma ji girêdayê na dîroka ma
wa. Cimke-vetena "Newala Co-
rî" ra dimema biceke şaroke 12
hezarî sere dîroka xo estay me.
Zerê nê 12 hezar sera de Kurda
hetanî demê Hûriya ziwandê cû-
da, ziwano ke, cira vanê "Pro Hi-
tit yan ji Asisanî", qesê kerdênê.
La belê 2 hezar sere ra nat hata-
nî roja ma. Kurda ebi Hûriya dest
bi qesêkerdena ziwandê Arî
kerd û nê ziwandê Arî ra ji ziwani

delojî û asimilasyonê xelîfanê E-
reba, Selcûkiya, Osmanîya û
T.C/K.T. ne zerê Kurda ra. La
belê ebi zorê teberî veciyê mey-
dan. Bê guman, ganî hemberê i-
deolojiyê resmî, şarê ma zana
bo, heşar bo û naye tal veco. Ez
naye ser ro vindena û no ji girê-
dayê karê rewşenbîra, xebatê
mordemî dinî pîr, şêx, mele û
êb yo û ebi xebatê nê kesa sikîno
werte ra wedariyo.

Nika yew bingepers esto
vanê "Anadolu Aleviligi". (Ale-
vîtiya Anadoluyê) Bê guman no
çiyêde zanetiye niyo, çiyêde po-
lîtîk o û binê ra puç o. Şima
konferansê xo de girêdayenê a-
levitiye û zerdûstiye ser o vin-
detî. Heka ma vatenanê şima
ra raye vecime, ma şikime ke
vecime, alevitiye dinê zerdûsti-
ye ra êna, eleqa daye bi Tirk û
Tirkîyê çina, la belê saf Kurd a,
Kurdistanî ya?

– Waxto ke mordem veciyena
alevitiye û sebebên veciyena ale-
vitiye de niyado, zaf rehet vînenê
ke, alevitiye sarê Kurdî veta û na-
ye ji bingê xo zerdûstiye ro gure-
to. La belê sarî ji, dîna û birûba-
weriyane saranê bîna cênê. Ere-
ba İslamiye vete, ewro ji sere de
Tirkî, Farisî, Pakistan û cayanê
bîna de İslamî estê. Ciyê ke ma
wazeme, ser ro vindime na wo.
Ganî dewlemendiya candê Kurdî,
ake koledarî nêwazênê bîvinê,
nêwazênê qebûl bikerê, zerê
hemdemî û avêsiyena birûbaweri-
ye de, bêro naskerdene û bêro
zanayene. Cimke mordem waze-
no wêlê naye ser kero. Ne zi-
wanê Kurda teyna, la belê dinê
Kurda ji amo asimile kerdene.
Serba naye ji ganî me nê ciya ser
ro zaf bi qîmet vindime. Waxto-
ke, ma wazeme sarê xo zana ke-
me, ganî sarê ma ne te teyna zi-
wanê xo bimuso. Lewê naye de,
newetiye ke sarê ma dîn de vete
ji, bimuso.

Bingepersê "Anadolu Alevili-
ği" ye zafêrî hetê kesanê ideolo-
jiyê resmî ra, yan ji piyayekê hetê
ideolojiyê resmî kenê ra, êno va-
tene. No bingepers ebi xebat û
catê kadroyanê ideolojiyê resmî
kenê ra, êno vatene. No bingep-
pers ebi xebat û catê kadroyanê
ideolojiyê resmî veciya werte. Ki-

tabanêke derheqê alevitiye de
1987 ra nat, yan ji tayina rew
veciyê de, êno vateneke. Tirkîye
de nêzdiyê 20 milyoni aleviyê
Kurd û Tirkmenî estê. Nayê ji İsta-
partiya û mordemanê T.C ser-
beta rayanê secimî/ wecintene
kerdê zêde. Nayê ji İsta partiya û
mordemanê T.C serbeta rayanê
secimî/ wecînetene kerdê zêde.
Naye re ji hukmata komelê Hacı
Bektasî dayî ava kerdene ke, na
pasta ra para xo bicêrê. Ar-
mancêde dînano bin ji na wo: ebi
nayê wazênê dewlemendiya cand
û birûbaweriyane Kurda bikerê
Tirk, û sarê Kurdî lete kerê.
Bingê "Anadolu Aleviligi" ye nê
cî yê. Xêca naye T.C wazena
Kurdanê aleviya û Kurdanê suni-
ya yewbinî verdo. Hetanî wazena
Kurdanê aleviya-aleviyanê Dersî-
mî û aleviyanê bîna yê Kurda-
yewbinî verdo. Waxtê sentezê
Tirk İslamî/ Türk İslam Sentezî
bi. Nafa STÎ kerd "Anadolu Ale-
viliği" û ebi naye TC wazena ale-
viya bicêro binê bandor û kontrolê
xo.

Şima na der heq de yew mis-
yon danê rojnama Welatî,
çiyêke Rojnama Welatî bişikiyo,
bikero, estê?

– Rojnama Welatî verê ci, we-
lat de der heqê karê xo yê ziwani
de zaf qedr û qîmet dana arê. Ze-
rî waystene ke, serfirazî û basire-
toke rojnama Welatî der heqê si-
nasayena ziwandê Kurdî de mus-
na, der heqê dewlemendiya birû-
baweriyaya Kurda de ji bimusnêne.
Wunciya zeri waystene ke –bê
guman barê xo giran o, besê si-
yasî estê, besê edebî estê– heke
rojnama Welatî imkanê xo bi an
ji veciyayî, rupele an ji du rupe-
lanê xo de, binê namê "Kurda de
avêsiyena/ hemdemiya birûba-
weriya dinî", destcikerdena di-
nanê zafheqa re hetanî roj ma,
dewlemendiya birûbawerdiya,
yakê sarê Kurdî arda werte, bido
naskerdene, karêde zaf bi isabet
kena. Lewê nayê de jî, rojnama
Welatî ebi eskerakerdena karê
T.C/K.T. woke wazeno, sarê ma
ebi birûbaweriyane sarê Kurdî
lete bikero, karêde bin, xiz-
metêde binê kena.

Di tevgera rewşenbîriya Kurdistanê de 'YRWK'

Selîm Biçûk

Di tevgerên gelên azadîxwaz de, rewşenbîr roleke mezin di pêşvebirina civakê de dileyîzin. Bi mejiyê xwe yê geş û ronak, rewşenbîr dibe rêber û rêzanê guhertinên civakî. Di-be mizgîna azadiyê. Ev zagon li ser her niştîmanî derbasdar e. Lê di civaka Kurdistanê de ev rews ne pirr zelal e. Ji ber gelek sedemên dîrokî, civakî, erdnîgarî (cografî), olî û aborî rewşa Kurdistanê berevajiyê cihanê diçû. Êş û nexweşiyên civakî rewşenbîrên Kurdistanê jî, di nav didanên xwe de dihêran, mîna hûteki hov ew dadîqurtandin. Her wiha ji rastiya xwe dîr diketin û dibûn biyanî ji bo civaka xwe. Karên pirr hêja û balkêş ji bo milletên din dikirin. Em dikarin vê pîrsê bi nimûneyeke biçûk û zelal vekin. Ji dema derbasbûna Ereban a Kurdistanê di bin siya misilmaniyê de, di sala 640'î de û heta ku xîlafet dikeve destê Tirkan, bi sedan ronakbîr û zanyarên Kurd mîna stêrkên geş, esmanê demê bi sewq û ronî dikirin. Lê gelo ji cend kesên mîna **Ehmedê Xanî** jî van ronakbîran berhem û zanyariya xwe ji bo gelê Kurd da xebitandin? Em li dîroka wan vegeerî emê bi hêsani bibînin ku, bi hemû derfetên xwe hizir, bir û baweriyên xwe ji bo civak û gelê Ereb û bi zimanê Erebî xebitandin. Di her koçberên dîrokî de ev rews xwe darî cav dîke. Ronakbîrên Kurdistanê li gel hejmaran wan a bilind ên ku xwe berpirsiyarê hilgirtina barê civaka Kurd ditine pirr kêman. Ev jî, di bin rews û hoyên civakî de bêhewl û hêz diman. Ji bo vê jî nikaribûn tu guhertinên berbiçav bikin para xwe. Ev jî nayê wateya ku em ked û bizava wan înkâr bikin. Ji ber ku herdem xebatên wan dibin bîngeheke durîst ji bo tevgera rewşenbîriya Kurdistanê.

Di salên 1970'yan de komek rewsenbîr bi hisên xwe yên ronakbîrî, bi vajîgerandina cerxa Kurdistanê dihesin. Soresgerên Kurdistanê, civaka Kurdistanê hûr bêjîng dikin û li ser nexweşî û dermanan radiwestin. Bi vî awayî bîngeheke nû ji bo tevgera serxwebûn û azadiya Kurdistanê hat danîn. Gavên durîst û bêveger xwe ber bi pêş ve dirêj kirin. Di demeke ku

bêhtirên ronakbîrên Kurd di welatên biyanîyê de koçer û mihacir bûbûn, di nava xewn û xeyalan de dijiyan, êdî şivan û gavanên Kurdistanê, gundî, cotyaran bi qehremanî rê li pêşberî rewşenbîran bi xwe vedikirin û ew li ser rastiya wan hişyar dikirin. Êdî şermeke mezin bû ku, ronakbîrên

Endamên YRWK'ê di Komcivîna Duyemîn de têne dîtîn.

me xwe di rewsa kevin de bi-histana û xwe bi wan-pêşvecûnan ve negihandana. Tevgera serxwebûn û azadiya Kurdistanê gavên pîroz ber bi pêş ve avêtin. Pêwîst bû ku, rewşenbîrên Kurd jî, bersiva van gavan bidin û yekîtiya xwe biafirînin: ji bo ku tevgera rewşenbîriya Kurdistanî bi-be eniyeke soresgerî û ji tevgera serxwebûn û azadiyê bêpar namîne.

Di roja 9.4.1988'an de **Yekîtiya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistanê (YRWK)** bi civîneke fireh hat damezirandin. Ji bo parastin û pêşvebirina cand, ziman, tore, dîrok û wêjeya Kurdî û girêdana eniya rewsenbîrî bi soresa Kurdistanê ve, ev yekîti bû gaveke pîroz û bîngeheke tund.

Ji bo ku xwe bi fermî danezan bike 'YRWK' Komcivîna xwe ya yekemîn di mêjûya

27- 28.5.1988'an de li bajarê Bonnê, paytexta Almanayê li dar xist. Di vê komcivînê de bêhtir ji sed ronakbîrên Kurd ji hemû parçeyên Kurdistanê beşdar bûbûn.

YRWK komcivîna xwe ya duyemîn di mêjûya 22-23.6.1991'ê di li dar xist. Her wiha Konferansa xwe ya Yekemîn di mêjûya 16-17-18.10.1992'an de li dar xist. Di van komcivînan de bi sedan rewşenbîrên Kurd beşdar dibûn. Li ser xebat û tevgera rewşenbîrî dihât rawestandin. Bi awirên rexnegirî ev xebat di ber çavan re derbas dibûn. Helbet YRWK di jiyana xwe de ne bêtêmahî derbas bûye. Bê çiqas çakî, çalakî hene, ewqas jî, kêmahî derketine.

wêjeya Kurdî de dagirt û bû dewlemendiyek ji bo weşan û pirtûkxaneya Kurdî.

WEŞANÊN REWŞEN

Rewşen di jiyana xwe ya çar salî de gelek pirtûkên bi nîrx weşandin û hîn ji van weşanan dom dikin. Ji van pirtûkan:

1. **Dilopeka Xwîna Dilan** (Helbest- Can Kurd)
2. **Terora Dewleta Tirkiyê** (Wêne- Zulfikar Tak)
3. **Kurdistan, Dagirgeha Di Nava Dewletan De (Lêkolîn- Î. Beşikçi)**
4. **Zagona Tuncelî û Jenosîda Dersimê (Lêkolîn- Î. Beşikçi)**
5. **Kela Dimdimê** (Destana helbestî- Jan Dost)
6. **Zanyar Îdeolojiya**

di- Soranî)

15. **Mesela Şexsiyetê li Kurdistanê** (A. Öcalan- Wegerandin Soranî- Mehabad Kurdî)

YRWK gelek belavok jî, bi naverokên cihêreng belavkirin û gelek semîner, konferans û çalakiyên din jî, li dar xistin. Ev rola germ û çalakiya piştî Komcivîna Duyemîn dest pê kir.

AMADEKARIYÊN KOMCIVÎNA 3'YAN

Şoreşa Kurdistanê êdî gihîştîye pêpelûkên pêwîst û bêveger. Êdî roja serxwebûn û azadiyê ji pişt çiyayên pîroz ve dertê. Gelê Kurdistanê bi gernasî tilîşopên xwe li rûpelên dîrokê dide û bi berpirsiyarî delametên xwe yên mirovahî hildigire. Em gihîştîne koçberê dîrokî ku êdî gelê me bi hemû girsên xwe bibe soresger û rêxistvan. Êdî em gihîştîne keviya afirandina gelê soresger. Em dikarin ji niha ve vê navê nû binin ziman **'Şoresgeriya Geli'**. Lehengên vê afirandinê jî, gelê Kurdistanê bi xwe ye. Êdî di rewşeke wiha de pêwîst e tevgera rewşenbîrî jî, xwe bî demê ve bigihîne û bi firehî û kûrahî xwe mezin û bi hêz bike. Komcivîna 3'yan ku di mêjûya 25-26-27.6.1993'yan de, dê were lidarxistin, pêwîst e bersiva vê koçber û guhertinan bide.

YRWK di vê komcivînê de programekî berfireh û balkêş daye ber xwe, mîna: Avakirina Enstîtûya Kurdî û Pirtûkxaneya Neteweyî. Her wiha li ser şaxekî Kurdzanî (Kurdoloji) girêdayî Enstîtuyê tê rawestandin. Yekîtiyên xwendevanan 'YXK' û mamosteyan (YMK) tîn nîrxandin. Ji hêla din ve gelek komên li ser zimanzaniya Kurdî, dîrok, wêje û babetên din tîn saz kirin. Komcivîna YRWK'ê ya sisêyan dê bersiva demê ji her demê bêhtir bide. YRWK berhemek ji soresa Kurdistanê ye. Çiqas sores gavan diavêje ber bi pêş ve, barê rewşenbîran jî giran dibe. Lîstîk û dizîya sedan salan li ser çand, dîrok, kesayetî, ziman û wêjeya Kurdî rewsenbîrên Kurd bi xwe de berpirsiyariya rastkirina wan hilgirin. Civaka Kurdistanê mîna zêr bi paqijkirina qirêja dagirkeriyê dê vege-re ser rewsen û ronaka xwe ya resen: ev bi xwe jî, delameteke mirovahiyê ye.

Lê tevgera ku xwe berpirsiyarê delametên mirovahî bibîne, tu çaran ji kêmahiyên nîrse. Di warê tîkiliyan de YRWK xwe gihand hemû parçeyên Kurdistanê û dewletên cihanê Tîkilî bi rewsenbîr û saziyên rewşenbîrî re danîn. Di warê weşanan de bi dehan pirtûk weşandin û hê jî, ev weşan dê dom bikin.

Kovara Rewşen:

Ji kovara Rewşen (9) hejmar hatin weşandin û hejmaran 10'an a taybetî. Di vê hejmaran dawî de redaksiyona kovarê jî bo vegeerî pîroz, vegeerî welat xatiran ji xwendevanan dixwaze. Rê dide Rewşena Navenda Canda Mezopotamya (NCM) xwişka xwe, hevala rê û hinde weşandin. Kovara Rewşen ku seranser bi Kurdî û bi tîpên Latîni yên nû dihat weşandin bi nivîsarên cihêreng valahiyek di warê çand, dîrok, ziman û

fermî, Dewlet, Demokrasi û Pîrsa Kurdan (Î. Beşikçi)

7. **Dîwana Pertew Begê Hekarî (Helbest-Klasîk- Wegerandin ji tîpên Erebî** (Zeynelabidin Zinar)

8. **Di Siya Evinê de** (Gundî)

9. **Çend Gotin li Ser Ronakbîrên Kurd** (Î. Beşikçi)

10. **Dîroka Enedolê, Kurdistan û Mezopotamya** (Şerefxan Cizîrî)

1. **Kurdistan Kolinyala Navneteweyan**

(Î. Beşikçi- Wegerandin Rêbwar Reşid- Soranî)

12. **Projeya Firota Kurdistanê** (Rêbwar Reşid- Soranî)

13. **Bexname** (Sano- Teyfûr- Soranî)

14. **Gava vekê ji vir Dest pê kir** (Mehabad Kur-

Girîngiya navgînên ragihandinê

Gavan Koçer

Di havîna 1993'yan de li sed bajarên Ewrûpayê hefteyek filmên Ewrûpayî tîn nîşand. Ji bo vê yekê niwêntgehên (sînemayên) Norwecê jî, ji 3'yê meha Heziranê heta 9'ê mehê di hefteyekê de deh filmên Ewrûpayî sanî dan: **Hevalên Peter, Orlando, Stella Polaris, Êşa Evinê, Stasyon, Deftera Rojaneya Havînê ya Fransî, Videoya Bennî, Ga.**

Ez çûm min ji wan çend heb temaşe kirin. Ji bo mînak ez dixwazim li ser 'Hevalên Peter' rawestim. Her çend tema û nave-roka van filman cuda bin jî, gelek aliyên wan ên hevpar jî hene.

Rejîsorê vî filmê **Kenneth Branaghe**. Film, filmê Îngilîz e û di 1993'yan de hatiye çêkirin. Diroka filmê wek mirov ji nav jî tîdigihê, der barê hevalan de ye. Deh sal berê hevalên ku bi hev re cûne dibistanê, ev cend sal in hevdu nedîtine. Her yek li bajar û welatên cuda belav bûne. Ji wan di Peter de nexwesiya HIV-positîv

derdikeve. Ew ji bo ku heval bi dîtina hev sa bin, der barê hev de xwedî agahiyan bin û nexwesiya xwe-ji hevalên xwe re veke, şevêka xwarin û vexwarinê amade dike. Gelo bi salên cûyî re dibistana jiyane ci aniye serê wan? Ji wan hinek bi serketin e, rewşa hinekan wek ku ne guheriye, hinek jî bi evînen nû hatine. Rejîsor vê yekê bi awayekî vekirî di film de dide nîsan.

Kenneth Branagh ku di rola serî de jî dilîze, di destpêka film de armancê wiha tîne ziman: "Hinek heval hene, tu dizanî ku tu dixwazî heta dawîya jiyane xwe, bi wan re hevaltiya xwe bajoy. Hûn bi evîndariyê, rûmet, bawerî, berrî

an jî wek me, bi tengasî û şermezariyê bi hev re hatine girêdan."

Ji bo ku Kenneth Branagh li ser **Shakespeare** şrovekareke mezin e, di filmê xwe de heta dawiyê cidîyet û mîzace (biserxweşiyê) bi hev re dide meşandin. Qesrbendiya (mîmariya) avahiyan û hewaye demsala zivistanê estetîkeke xweş û rind didin film. Wek ku mirov dizane Îngilîz di warê komediyê de bi nav û deng in. Filma Kenneth Branagh jî bi hevokên komediyê wek, "Em mezin tu car nabin mezin. Em mezin zarokên deyndar in", tî mînanandin, ken bi girîne ve tev

lovaniyê didin mirovan û yên ku hebûna mirovan diavêjin talûkeyê bi hev re dijîn.

Wek ku di filmê "Êşa Evinê" de jî tî dîtîn, Ewrûpayî di filmên xwe de mijarên wek eşqa du kesan, di dawî de tîkçûyîna vî eşqê, tehlî û eşa eşqê, dema zarokatiyê, trajediyên mirovatiyê û hwd. didin şixulandin. Jixwe ev bi pirs-girêkên şexsî ve raste rast girêdayî ne.

Li vir armanc ne raste rast şrovekirina filmên Ewrûpayî ye. Tiştên ku mirov dixwaze bibêje û di van filman de jî bi awayekî zelal tî dîtîn ev in: Di hefteyek de li 100 bajarên

Ewrûpayê armanca, şanîdana deh filmên Ewrûpayî, nêzîkirina çanda Ewrûpayî ye. Bi vî qeydeyî gelên Ewrûpayî baştir hevdu nas dikin. Bawerî bi hev tînin, nêzî hev dibin, pirs-girêkên hev bi hev re çareser dikin. Ji her alî ve pêşveçûna parzemîne, dilovaniya hemû gel û dewletên Ewrûpayê ye. Lê li **Rojhilata Navîn** rewşa çawa ye?

Di navgînên ragihandinê yên Rojhilata Navîn de bi tenê dijîmintî tî ajotin. Gel û netewe bi tovê neyartiyê jî hev tî dîrxistin. Di rojname, TV û radyoyên dewletên wek Tirkîyê, Iraq de gelê Kurd û doza wan bi awayekî hov û

bêmirovatî, bêdîn û îman tî nîrxandin. Çanda wan bi awayekî hov tî tarûmarkirin. Di nêzîkî de der barê neyartiya Kurdan de filman jî çêkin, ne ecêb e. Her wiha welatên Rojhilata Navîn di neyartiya hev de ketine bezê. Dawiya wê bi xêr!

Ji aliyê din ve jî, li jor hat gotin ku, Ewrûpayî bi rewşa demê ve mijûl in. Ev mijar, mijareke girîng e. Divê Kurd, ên ku bi filman mijûl in, mijara demê bigirin ber çavan. Rewşa ku îro gelê Kurd tî de ye: tîkosîna azadiyê, serê rizgarbûnê ye. Rewşa dagirkeriyê ye. Serê dagirkeriya psîkolojîk e. Mijarên ku bi kurtî werin şixulandin ev in.

dibe û rengêkî xweş dide film.

Hem di vî hem jî di filmên din de mirov rîsta rews û demê dibîne. Ewrûpayî giranî didin gels û pirs-girêkên ku li civakê qewimîne û wek rojane di nav civakê de dijîn. Pêşveçûyîna îndustriyê bi xwe re gelek problem û gelemşê anîne. Mirov dikare van pirs-girêkan wek pirs-girêkên dewlemendiyê jî bibîne. Pirs-girêkên sosyal wek belavbûna malbatan, tenetî, bi serê xwe jiyane, alkol, nexwesiya HIV'ê, Rojava avêtiye nav pirs û felsefeya sexsiyê. Pirsên hebûn û nebûna jiyane ku mirovatiyê diavêjin nav nakokiyêke tûj û dijwar. Nakokiyên bêdawi, Di van nakokiyên de hêzên ku di-

AZADÎ

Abdurrahman Durre

Dawiya virran pûç e

Mirovên virrek, di nav xelkê û di nav civatan de hem bêitîbar dibin, hem jî dibin lorgozk û pêkenîn. Hikûmet û dewlet jî wilo ne. Bi taybetî jî divê hikûmet pîrr cidî bin û virran nekin. Lewre hikûmetên virrek jî, hem di nav gelê xwe de, hem jî di nav hikûmet û gelên cihanê de bêitîbar, lorgozk û sinoq dibin. Êdî bi rastiyan wan jî bawerî nayê kirin, ji qedr û qîmetê dikevin, di nav heval û hogiran de cihê wan namîne. Divê hikûmeta TC'ê vî rastiye jî bîr neke ku, virrên wan êdî nayêne veşartin, ji hed û hesab derbas bûne. Li hemû deran eşkere bûne, hem gelê wan hem jî hikûmet û gelên cihanê pê hesiyane û êdî jî rastiyan wan jî bawerî nakin.

Jixwe gelha (nifûsa) Kurdistanê Başûr hemû li der dora 4.5 milyonî ye. Nêzîkî 100-200 hezar jî wan Asûrî ne, 70-80 hezar jî Tirkmen hene, yên mayî jî Kurd in. Dema mirov diçe Kurdistanê Başûr û vî rastiye li pêş çavên xwe dibîne, mirov jî virrên hikûmeta TC'ê û jî rojname, radyo û televizyonên wan heyret dike û 'Îlallah' dibêje.

Heta îro kar û gotinên hikûmetên TC'ê, jî sedî not li ser xapandin û virran bûye. Bi taybetî jî di van çend salên dawî de wilo virrên mezin û bêxwê dikin ku, hemû cihan bi wan hesiyane û fêhmî kirine ka bê çî ne. Beriya bi çend salan digotin: "Ger Ermenî êrîş bibin ser Qerebaxê û li 'soydaş' (hemnîjad)'ên me bidin emê qiyametê li serê wan rakin û qira wan binin. Emê di 24 saetan

de Ermenîstanê îstîla bikin, ajara wan biqelînin..." û hwd. Heta ku Ermenî êrîşê Qerebaxê kirin û hemû jî destê Azerîyan derxistin û ev soydaşên wan mîna kewên çîr jî hev belav kirin. Hikûmeta Tirkîyê jî hinek kîre zirte virt, lê nikaribûn tu tiştî jî bikin. Fundên wan derketin meydanê û virrên wan eşkere bûn.

Li Bosna Hersekê jî eynî tişt bûn. 'Ha emê herin', 'ha em çûn', 'ha Mehmetçik', 'ha Ehmetçik', 'ha nîzam', 'ha nîzanim çî çik', heta ku Sirpan îqê wan di zîqê wan re deranîn, li ser dêla xwe ketin. Jixwe, ev bûn 30-40 sal ku Tirkmenên Iraqê jî perîşan û belengaz kirine, heta bi sedan ji wan jî hev belav kirine, dawî qira wan jî anîne. Niha ku li Başûr Hikûmeta Federe ya Kurdî çêbûye, di-sa dest bi virrên xwe kirine. Dibêjin: "2-3 milyon soydaşên me li Kurdistanê Başûr hene. Di rastiye de li Kurdistanê Başûr sed hezar soydaşên wan jî tune ne û neman. Jixwe gelha (nifûsa) Kurdistanê Başûr hemû li der dora 4.5 milyonî ye. Nêzîkî 100-200 hezar jî wan Asûrî ne, 70-80 hezar jî Tirkmen hene, yên mayî jî Kurd in.

Dem a mirov diçe Kurdistanê Başûr û vî rastiye li pêş çavên xwe dibîne, mirov jî virrên hikûmeta TC'ê û jî rojname, radyo û televizyonên wan heyret dike û 'Îlallah' dibêje. Jixwe, ger li Kurdistanê Başûr 3 milyon Tirkmen hebin, Kurd namînin û wê demê Hikûmeta Federe jî ya Tirkmenan e, êdî çî zirte zirtên wan in ku dibêjin: "Em li bakurê Iraqê dewleteke Kurdî naxwazin".

Gotîneke pêşiyên Kurdan heye. Dibêjin: "Xwedê mirov şaş neke, ku şaş kir fahş neke". Apê Mûsa yê rehetî, ku carna tiştên wiha sosret, bêxwê û bêmentîq didît û dibihîst wiha digot: "De bes e loo...Qeşmerî nekin".

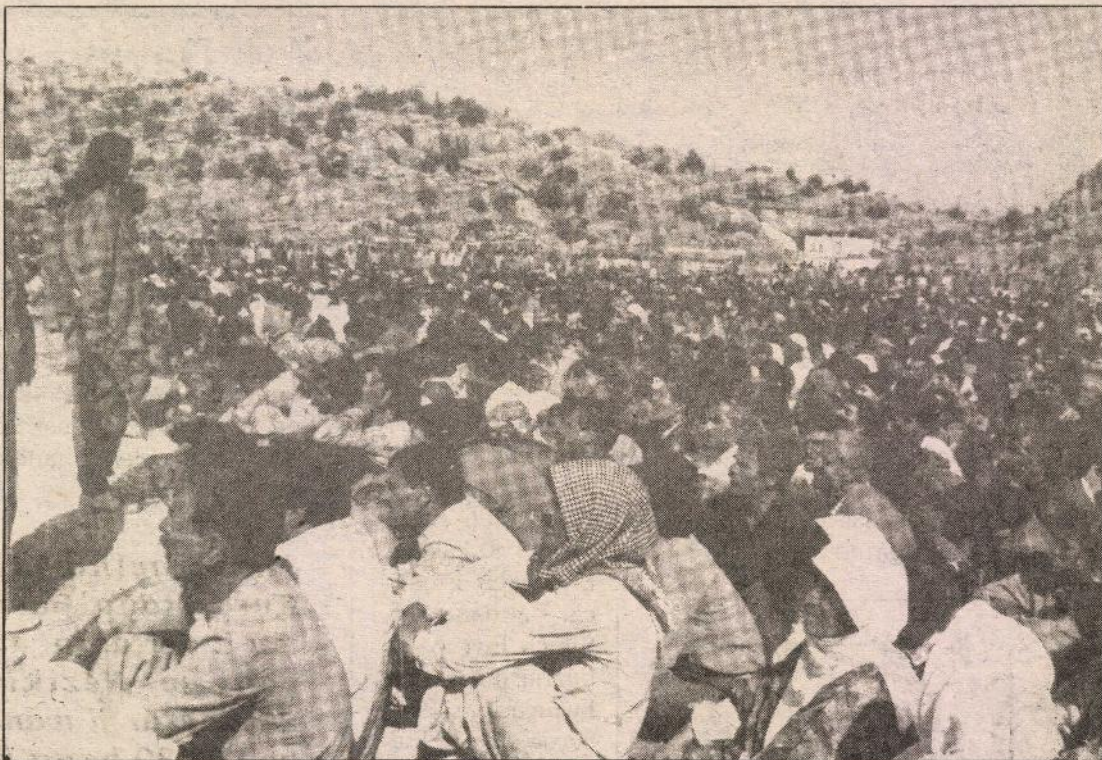
Gelê Kurd li Bekaaayê

Denîz Anter

Bekaa di navbera çiyayên Sûrî û Lubnanê de deştek fireh û dûvdîrêj e. Mirov dikare bibêje weke newalekê, weke germiyanan e. Lê ji ber ku derdora wê tev bi çiyayên bilind hatiye çeperkirin, ne germ e, bêhtir sar e. Bes dema ku dibe bihar û dar dibiskivin, wê çaxê xak germ dibe û deşt bi tevahî cilên hêşîn li xwe dike. Dema ku deşt hêşîn dibe hîn di navsera çiyayên de rêzên berfê weke diranên qîzeke nûgihîştî diçirsin.

Li Deşta Bekaaayê niha roj ber bi havînê ve diçin, lê havîna wê ne weke havînanên deştên Kurdistanê ye. Pirrahi weke yên zozanên Kurdistanê ye. Îro bi roj dinya pirr germ bû, ber bi êvarê ve baran barîya! Çend karker di ber devê deriyê nivîsxaneyê me ya rojnameyê de derbas bûn. Silav li me kirin û bi lez ber bi malê ve meşyan. Xuyabû ku, ji hal de ketibûn, ji ber ku ji kar dihatin. Karkerên silav li me kirin tev Kurd bûn û bi pirrahi ji Kurdistana biçûk bûn...

Dema dibe bihar, li Bekaaayê karê çandiniyê dest pê dike. Bekaa bi xwe tijî dar û ber in. Ji rezan bigirin her celeb fêkî, ji darên sêv û xurmeyên mezin bigirin heta her celeb fêkî lê diçin û wêkî din jî, ji Misrê, ji Ordunê û deverên din fêkî tînin mesgelan (kargehên neqliyatê) û ji wir jî rê dikin dewletên Siûdî, Sûrî û

Gelê Kurd qefle bi qefle li Akademiya Mahsûm Korkmaz serdanan pêk dianîn û desteka xwe ya ji bo serê nêlaweyî diyar dikirin.

deverên weke wan ku bêfêkî ne. Ji ber vê yekê dema dibe bihar gelek karkerên Bekaaayê ku bixebitîn. Lê piraniya van kerkeran kurd in û bi pirranî jî, ji Kurdên başurê rojavê Kurdistanê ne. Ji ber ku Bekaa hîn di bin hîmayeya Sûrî de ye. Kurdên me jî bêpaseport bi rehetî dikarin bîne Bekaaayê û ji xwe re bişixulin. Ev karkerên ku tîne Bekaaayê, dema dibe payîz vedigerin welatê xwe. Yanî li vir çend mehan dişixulin û vedigerin welat. Lê di van çend mehan de bi rastî halên wan ne tu hal in. Tev di nava feqîrî

û rebeniyê de ne. Pirranî pênc-şex xort, car caran deh, panzdeh-bîst xort di çavekî xaniyekê de, yan jî di malekê de tev bi hev re radikevin. Ne cihê sersûştinê, ne cihê xwarincêkirinê heye û rewşa wan pirr bi feqîrî derbas dibe. Lê dîsa jî gelek ji wan kêfxweş in, ji ber ku dema dibe êvar, baş dizanin ku wê heval bîne mala wan, bi wan re rûnin û li ser rewşa welatê xwe û şerê li welatê yê ji bo azadî û serfiraziyê biaxivin. Ji kar çiqas westiyayî hatibin jî herdem çavên wan li rêka hevalan e ku, bîne sohbetekê li ser welat

bimeşînin. Hinek karkerên din jî hene ku ji salan ve li vir cih girtine. Ew jî hinek ji wan ji Kurdistanê, hinek jê jî dîsa ji ya başûrê rojava ne. Bi pirrahi di xaniyên bi kirê de ne û rewşa wan jî pirr bi feqîrî derbas dibe. Lê ew bêhtir dilxweş in û berê hîn bêhtir dilxweş bûn. Ji ber ku gelek ji wan bi sedema

Akademiya Mahsûm Korkmaz li vir cih girtibûn û hemû îmkanîyetên xwe, keda xwe danibûn ser rêka Akademiya. Bi şev û roj kar dikirin ku hevalên li Akademiya bi xwedî bikin ku ew jî bi kurtayî bigihên welat û şer bilind bikin. Lê ev însanên wiha welatparêz û kedkar niha yek bi yek dixwazin mala xwe bar bikin û berê xwe didin xaka welat ji ber ku Akademiya hate girtin. Yek ji wan welatparêzan digot, "Ez ji welatê xwe dernediketim, lê ji bo alîkariya hevalên li Akademiya, min mala xwe anî vir. Ez bi salan bi zarokên xwe re di meşgelan de şixulim û me erzaqê kir Akademiya. Lê îro Akademiya hatiye girtin, êdî hew çavên min bar didin ku, li vir bimînim. Ezê herim welat. Bawer im ku li wir jî gelek kar heye ku em jî bo welatê xwe bikin."

Çiroka Bekaaayê û Kurdên li Bekaaayê hîn gelekî dûvdîrêj e. Ez bawer im di rojnameya Welat de -ya ku li ber dilê me gelekî şerîn û xwediyê cihêkî bi rûmet û bilind e- emê hîn li ser rewşa Kurdên xwe yên li derveyî welat bisekinin, ji ber ku mirov bêhtir bizanibe "Welat çiqas şerîn û xweş e."

RASTKIRIN

Hefteya çûyî di rûpela 14'an de nivîsa bi sernavê "Hakî Karer-bingeha şoreşa Kurdistanê bi xwîna xwe avêt" bi şaşî li ser navê Şükrü Gülmüş derketiye. Em ji ber vê şaşiyê jî xwediyê nivîsê, ji Şükrü Gülmüş û ji xwendevanên xwe lêborîna xwe dixwazin.

XAÇEPIRS

Amadekar: Rasto Zilanî

Çeperast: 1-Rojnamevanê şehid. Di 8'ê Hezîrana 1992'yan de li Diyarbekirê ji aliyê Kontr-gerîla ve hate şehîdkirin û tevî karwanê pakrewanan bû. Di wêne de tê ditin 2-Yek ji dewletên Rojhilata Navîn/ Navekî jinan 3-Bi Kurdî kinivîsîna Amerika (USA)/ Kal, pêşikên civakê/ Cihê hêrandina zad 4-Bernavê Maiano Da Helbestvanekî Îtalyan ê bi nav û deng e. Di sedsala 13'an de jiyaye. "Komediyaya îlahî" navê pirtûkeke wî ye/ Bi qatix, ne rîjî 5-Navê darekê ku li parzemîna Amerika digihê û bilindiya wê digihîje 100-150 mitroyî/ Navê jehrekê 6-Bi taybetî dengbêj distrên, bê ritim û pîvan in. Lê bi aheng in/ Navê tevgerê hewayî 7-Li Tirkîyê ajanseke nûçeyan/ Lewitî 8-Zibila hişkîrî ya teyrên deryayî/ Herî 9-Kinivîsîna generalê Amerîkî Aizenhower/ Bêdeb, ûkala 10-Navê dewletekê, li bakurê Ewropa ku mîtingeha Îngiltere ye.

Serejêr: 1-Tedrisat 2-Navê parzemînekê (qit'a) Tevîhevnekirina karên dinyayê û yên axretê 3-Navê dewletek Ewropî/ Reşê ku dibiriqe 4-Herdu bîdengên peyva 'sivan' Emr 5-Jir/ Hejmarê 10 (10 litir, 10 mitro û hwd.) 6-Terêf, hel/ Di nav sinorên Rûsyayê de çemekî mezin/ Yaxût 7-.....Silivî. Di mitolojiya Kurdî de, navê dergistiyê Xecê 8-Kinivîsîna partiya ku nû hate avakirin û Yaşar Kaya bû serokê wê/ Vêgavê, vêca 9-Di civaka Ereban

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2							■					
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

de 'prens', 'mir' 10-Notayek/ Amûreke muzîkê 11-Anin 12-Navekî mîran
BERSIVA XAÇEPIRSA HEFTIYA ÇÛYÎ
Çeperast: 1-Keremê Seyad 2-Aferînek/ Xiz 3-Pakêt/ Boranî 4-Iran/ Tili/ An 5-Teniper/ Serî 6-In 7-Lâik/ Zol 8-Îr/ Abide 9-ZDF/ Elem 10-Mûrege
Serejêr: 1-Kapitalizm 2-Efare/ Ardû 3-Rekandî/ Fr 4-Erênî/ Ka 5-MÎT/ Pi/ Beg 6-En/ Tenzile 7-Sebir/ Ode 8-Ekol/ Ulema 9-Rîs 10-Axa 11-Dinar 12-Zinî

QERTA ABONETIYÊ

Ji kerema xwe re ji hejmara pê ve min bikin aboneyê rojnameya Welat

Nav:
 Paşnav:
 Navnîşan:
Bedelê abonetiye razînin:
Li derve: Y. Serhat Bucak
 İş Bankası Cağaloğlu Şub.
 Döviz tevdiat Hesap No: 3113617
Li Tirkîyê: 385393

Ji kerema xwe re vî cihî dagirin û tevî kopiyêke pelê razandina bedelê abonetiye bişînin.

Navnîşana Welat: Başmusahip Sok.
 Talas Han 16 Kat:3 No:301 Cağaloğlu /İstanbul
 Tel (fax): 512 12 87

	Li hundir	Li derve
6 meh	120.000	60 DM
12 meh	240.000	120 DM

Zilamê ku rizqê wî li dû tê!

Carekî li welatekî zilamekî aqilsivik hebûye. Zilam çî di de pêşiya xwe nikare bibe serî. Rojek ji rojan diponije (difikire) ku, ji xwe re riyekê bibîne. Di dawiyê de şîretên mele ku li mizgeftê herdem digotin: "Lazim e ku kes ji bo rizqê xwe negirî, Xwedê em çêkirine û me bêrizq nahêle, melayîketê rizqan Mikail, rizqê her kesî lê belav dike", hate bîra wî. Zilam piştî ponijandina li ser van gotinên mele biryara xwe dide ku here bal melayîket Mikail ku bila rizqê wî bi zêdeyî bidê.

Zilamê me radibe terkîdinya dibe, li çol û beriyar digere, li pey şopa melayîketê rizqan Mikail. Dikeve nava daristaneke bêserî û bêbinî. Bîstekî ku diçe rastî şêrekî xurt tê. Şêr êrîş dibe ser ku bixwe; zilam ji ber direve diçe serê darekê. Bi hevdu re dipeyivin û li hevdu tên. Şêr dibêje: "Heke wisa ye tu dema çûyî ba Mikail derdê min ku herdem serê min diêşe jê re bibêje. Dermanê wî çî ye hîn bibe." Zilam: "Ser çavan, ku ez çûme ba ezê jê bipirsim" dibêje. Piştî vê peymanê dîsan li riya xwe dewam dike.

Bi qasî çend saetan bi şûn ve zilam ji daristanê dertê, dikeve deşteke û dû re newaleke kûr a bêbinî. Piştî rojekî ji newalê xelas dibe, îcar dikeve deşteke bêserî û bêbinî. Demeke dûv û dirêj di deşte de diçe, ji nişka ve rastî qerargeha leşkerekî herî giran tê. Fermandarê leşkeran ferman dide ku, zilam bigirin. Çend leşker baz didin û digirin tînin ba fermandar. Fermandar û alîkarên xwe bawer in ku zilam casûs e. Bi taybetî hildidine pirsê. Piştî lêgerînê dibînin ne wilo ye, wî azad dikin. Lê fermandar jê re dibêje: "Heke te Mikail dît derdekî min heye jê bipirse, di vegeerê de ji min re bibêje." Zilam ji wî re jî peyman dide û careke din riya xwe dewam dike.

Zilamê me piştî ji leşker xelas dibe, di şiveriyar de li ser ban û banyên çiya û newalan ve diqulibe. Ewqas rê bi rojan ku hildide, ji ber baweriya dîtina Mikail qet naweste. Zilam demeke dûv

û dirêj diçe êdî rê li ber xelas dibe, digihîje deryayeke mezin. Ne mimkûn e ku, derbasî wî alî bibe. Rojek û du roj li wê dimîne, herdem li avê mêze dike. Dibîne ku masiyekî mezin ber bi wî ve tê. Masî tê ba wî û bi hevdu re dipeyivin, dibin dostê hev. Zilam derd û armanca xwe jê re dibêje. Ew jî dibêje: "Îsal çend sal e, êşeke mezin di nava min de heye lê tu çare nayê dîtîn. Birako heke te Mikail dît, ji kerema xwe re derdê min jê bipirse!". Zilam peyman didê ku çareya derdê wî hîn bibe; jê daxwazî dike ku masî wî derbasî wî alî avê bike. Masî daxwaziyê dipejirîne, tê nêzîkî zilam disekine. Zilam baz dide ser piştî masî û bi rê dikevin. Bi hêsanî derbasî wî alî dibe; xatirê xwe ji masî dixwaze û dîsan bi çol û banyan dikeve.

Zilam qederekî ku diçe çiyayek dikeve pêşiyê, ji qûntara çiyê hêdî hêdî hevraz hildikişe. Piştî demekê dibîne ku yek bal lê dike: "Lolo peyayo tu kî yî, ka tu ji ku tê û tu ku ve diherî?" Zilam piştî armanca û derdê û kulên xwe dibêje, "Ma tu kî yî? Xwe bide nasîn" dibêje. Ew deng dibêje: "Melayîketê rizqan Mikail im."

– Ez qurban, ka ez li ezmanan digeriyam min tu li vir dît; min ne tu hal e, rizqê min hinek zêde bike!

Mikail: "Êdî tu here rizqê te wê li pey te bê."

– Her wisa ?

mirovekî ehmeq bixwî.

Piştî spasiyê xatir dixwaze û dîsan dikeve rê, tê ber deryayê. Ban li masî dike, masî tê balê, lê siwar dibe û derbasî wî alî dibe. Derdê wî jê re dibêje û du pehîn li piştî masî dixwe. Ew cewherê di dev de diavêje, bîstekî bi şûn ve tu êş lê namîne. Masî dibêje: "Birako evqas qenciya te bi min re çêbû, tu vî cewherî hilde û ez sê-çar hebên din jî, ji bin deryayê ji te re bînim. Wê heya dawiya dinyayê têrî te bike. Êdî kes li ser dinyayê wekî te zengîn çênabin." Masî çiqas pê de dikeve dibêje: "Na, ne hewce ye, rizqê min li dû min tê!" û xatirê jê dixwaze. Piştî gelek zehmetiyar tê ba leşker.

Gazî fermandar dike û bi dizî kula wî jê re dibêje. Fermandar: "Malnexerabo, wele rast e, xêncî te kes pê nizan e. Were tu nezewicibî ezê te bistînim, tu dê bibî mîrê min û ezê te bikim paşayê vî welatî. Fermandar dike nake, zilamê me serwest nabe. Ew mîr de bizivire gundê xwe. Mikail jê re gotiye rizqê wî, dê di pey re were. Her çiqas fermandar, "Kuro rizqê ku tu dibêjî ev e, ji vî çêtir rizq nabe; were ehmeqiyar neke liha (li vir) bîmîne" dibêje jî, dîsan zilam serwest nabe, xatir dixwaze û jê diqete.

Zilam careke din dikeve rê. Li newal û banyan dibore, digihîje daristanê tê ba şêr. Bîstekî westandina xwe datîne û çawa Mikail jê re gotibû ku şêr mejiyê mirovekî ehmeq bixwe wê êşa serê wî jê here, dibêje. Şêr hinek diponije, gelo ku wê çawa mirovekî ehmeq bibîne!

Şêr û zilam hineke bi hevdu re dipeyivin. Zilam çîroka xwe ya çûyîn û hatinê ji serî ve jê re dibêje. Piştî guhdariyê şêr pirr şa dibe û dibêje; Min dermanê xwe dît. Ez temami dinê tevbidim jî, ji vî mirovî ehmeqtir tu kesî nikarim bibînim." Hêdî hêdî ber bi zilam ve diçe û ji nişka ve pençekî di nava guhan de lê dide, di kuje û mejiyê wî bi noşican dixwe, êşa serê wî jî diçe.

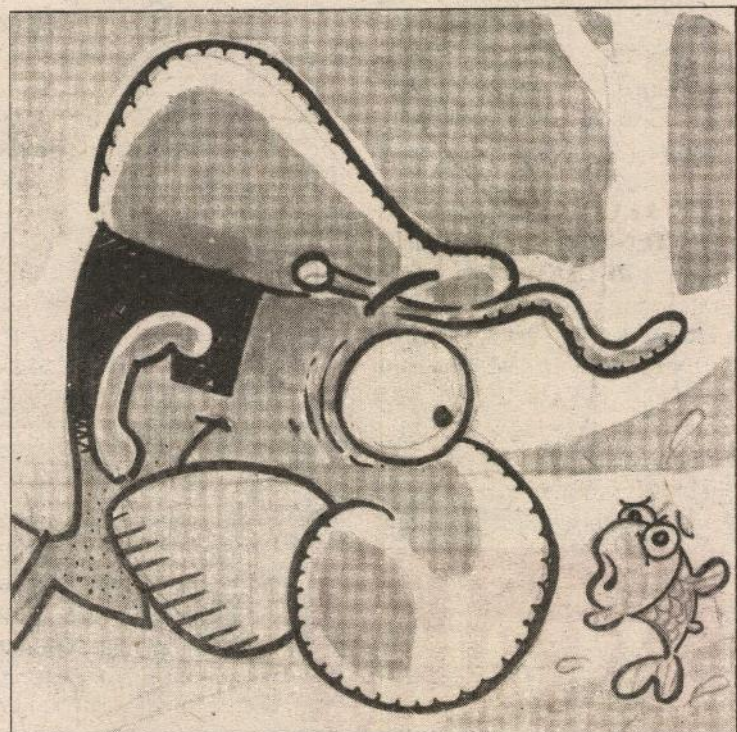
Berhevkar: Rasto Zilanî

– Belê.

– Lê masiyê di deryayê de, fermandarê ku evqas xurt e dikeve kîjan cengê, pêşiyê xurt e, dawiyê jê diçe, şêrê ku herdem serê wî diêşe re çî dibêjî?

– Here devê deryayê ban li masî bike, bila te derbasî wî alî bike, paşê jê re bibêje te cewheratek daqurtandiyê ew di gewriya te de maye. Paşê pehînek li piştî wî bixwe ku cewher derket, wê hêsan bibe. Ji fermandar re bi dizîka bibêje (ha heke tu êşkere bibêjî wê te hema bikuje) tu jin î, pêwîst e tu mîr bikî. Heke tu mîr bikî tu dibî artêş û şêr bi te nikarin. Ji şêr re bibêje, derdê te giran e, pêwîst e tu mejiyê

Jiyana me ji welat dûr bû bila mirina me li wir be

Mehmet Aktaş

Bi çend salan berê hevaleki min piştî axaftineke dirêj ji min re wiha gotibû: "Jiyana min ji welat dûr bû, bila mirina min li wir be."

Min bi salan ev axaftin ji bîr nekir. Cend hefte berê dema min li Tiflisê bi **Apê Ordî** (Ordixanê Kasaxî) re di odeya otelekê de sohbetekê kir. Eynî pêjn û hîs dîsa hatin ziman. Me du bavê xwe li cihê binax nekir, birayê min. Ez ji wî Xwedayî dixwazim bila li ser rûyê zemînê bihostek erd bide me jî. Min di emrê xwe de Kurdistanê nediyê lê, dixwazim li wir bimirim. Bila min li çiyayê Tendûrekê veşêrin." digot ji min re Apê Ordî. Piştî vaxaftinê cend roj bi şûn ve Apê Ordî li nav çavê min nihêrt û "Mem soz bide min tu dê werî Tendûrekê ser gora min" gote min. Ev gotin piştî sohbetekê me ya direj ku li ser çiyayê Tendûrekê û zozanê Derîkê bû, ji aliyê Apê Ordî ve ji min re hatin gotin.

Du dilopê hêstrê çavan werîbîbû hundirê min. Min vê yekê jê re negot.

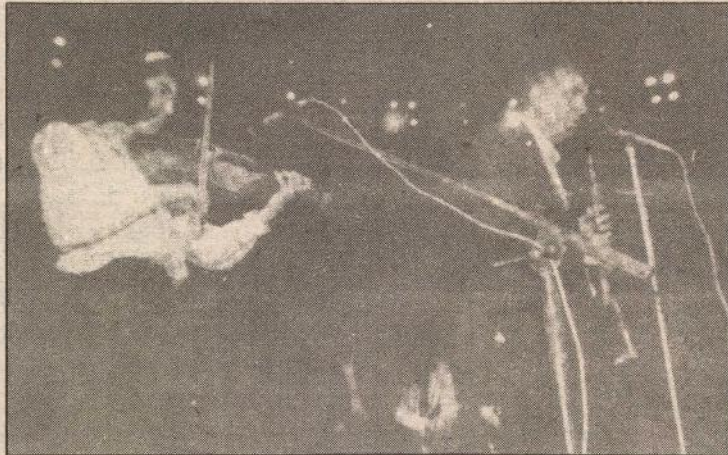
Piştî bi heftiyekê li Yêrîvanê min çinara kevnare ya sedsalî yê gelê Kurd **Casimê Celil** nas kir. Hin min piyên xwe di ser sêmuğê de ne avêtibû, bi strana "**De berde berde, lawo destê min berde...**" bi leqaî min ve hat. Me hesreta ku bi sevekê derbas nabe, li hev guhdarî kir. Me ji welat, ji paseroj û pêseroja welat behs kir. Û di dawiya seva duduyan de Apê Casim daxwaziyekê ji min kir: "Soz bide min tu dê herî gundê bavê min. Li Qersê ye. Navê wî Qizilkûr e. Nêzikî we ye. Ma tu dizanî ku emrê min ji 90'î derbas dibe ha. Ez dikarim bi te re werim. Tu dê bi min re werî?"

Min dîsa hevalê xwe yî ku ketibû xewa şahadetê li welat bi bîr anî.

EW LI ÇIYAYÊN XWE NE BI TENÊ MIRINÊ JIYANÊ JÎ DIXWAZIN

Gotina van herdu mezinên me ku dilê min pê sewitî, evîn û heza welat careke dinê kirin dilê min, ne bi tenê daxwaziya herduyan, lê belê ya bi sed hezaran Kurdên Qefqasê bû. Pêjn û hisiyata wan a hevpar bû.

Ew ne bi tenê li Kurdistanê

Li Tiflisê civata Kurd bi awayeke serbest çanda xwe dijî û çalakiyên xwe yên hunerî pêk tîne. Herdu muzisyenên jorê û kesên di wêneyê rastê de ji yek malbatê ne. Lê ew ji nişça nû ya malbatê ne.

Mamoste Leyla Çildergûşî li dibistanê bi xwendevanê xwe re. Li dibistanê Tiflisê ji bo zarokên Kurmancan dersên zimanê Kurdî tîn dayin. Di dersan de li ser her tişti axaftin tîn kirin.

mirina xwe her wiha jiyana xwe ji li wir dixwazin. Dixwazin temenekî (emreki) bidin çiyayên wî aliyê sinor ku berî bi çend salan li dût xwe hiştine. Dilxwaziya wan ev e ku, qedera xwe bi qedera 30 milyon Kurdî re bi yek bikin û dixwazin bi hev re serê rizgarkirina axa welat bikin.

Ji ber vê yekê li **Elegezê**, li zarokên nûhatî navê "**Apo**" tê danîn. Ji ber vê yekê **Bêrivan** a ku li **Cizîra Botan** şehîd ketibû diqet xewna keçên xama, qizên ciwan, **Cewoyê Ewdal** ku ji Yêrîvanê beşdarî "meşa azadiyê" bûbû, ji ber vê yekê xaka Cizîra Botan hambêz kir. Ev pêjn û hîs bû ku, **Seîdê İbo** ji gulleyên bêbext re kire hedef.

700 hezar Kurdê ku li komarên Sovyeta Berê dijîn, îro berê wan li Kurdistanê ye. Êdî ew bi her tiştê ku li welat diqewime, eleqedar in. Ji bo "yekîtiyê" ji herkesî bêhtir dixebitin. Kurdên Qefqasê tîkîlî û eleqeyekê mezin nîsanî hilbijartina Meclîsa Neteweyî ya Kurdistanê dane. Mebûsên ku wek

nûnerên Kurdên Ermenistan, Gurcîstan û Azerbeycanê ji bo Meclîsa Neteweyî hatine hilbijartî. Xwe wek mebûsên hindîkahiya Kurdên vira na, lê xwe wek mebûsên hemû Kurdistanê dibînin. Hesret û bêriya hezaran salan xwe di pîrozbahiyên Newrozê de dide der. Salonên ku ji bo pîrozbahiyê hatinê amadekirin mirov tê de bi cih nabin. Ji bo şehîd û gerilayan merasim û şahî tîn lidarxistin. Ji bo xaka ku şehîd lê ketine cereke din sonda azadiyê tê xwarin.

HAYA WAN JI DEMA NÛ HEYE

Kurdên Qefqasê ku ji 70 salî zêdetir e di binê siya Moskovê di dijîyan û gelek caran hatine kocberkirin, êdî rind dizanin ku wekî berê bi hesanî nikarin di nava sinorên dewletên neteweyî de bijîn.

Hercîqas zanava xwe ya neteweyî parastibin û di nav xwe de soreseke candî bijîn jî, êdî Kurdên Qefqasê hewcetiya politîkbûne di laşê xwe de hîs dikin, dipêjn.

Ev wêneyê jorê 70 sal berê hatiye kişandin. Wêne bi her awayî rewşa Kurdên Gurcîstanê bi me dide hînkirin. Lê îro guherînê civakî û yên din bandora xwe li malbatên Kurd jî kiriye.

Wan dest bi avakirina pîrên ku xwe bi gel û welatê xwe bi yek bikin û xwe bigihîninê, jî zû ve kirine. **Rojnameya Botan** ku li Yêrîvanê dertê, mînaka vê daxwaziyê ye. Kurdên Qefqasê ji niha ve dibînin ku polîtîkayên dewletên neteweyî ji tîkoşina Kurdistanê bandor û tesîr distînin. Lewma rojeva wan a himî, qewmînen li "welat" kifş dike. Kes li baweriyê dinî ku bi armaneke nepak derxistine holê xwedî dernakeve. Propagandeya "**Yezîdî ne Kurd in**" bêbandor û tesîr maye.

Ji baweriyên olî yên gelê Kurdî Yezîdîtî, ku ji ya herî kevnare ye, îro jî di nav Kurdên Qefqasê de ji bo hesta neteweyî ya Kurd xizmetê dike. Ew, "ziman, her tim beriya olê (dîn) tê" dibêjin. Ji ber vê yekê jî mevanê ku ji welat diçin Qefqasê dibêjin "ezîz". Nêzikahî û germahiya ku ji bo mevana tê nişan, bi hez û evîna welat re yek dibe.

Armanca herî mezin a nivîskar û hunermendên Kurd ên Qefqasê ew e ku, berhemên

wan bêyî kemasi li "welat" jî bigihe xwendevanan. Lê divê berê, berhemên wan ji tipên Kirilî bîr wergerandin li tipên Latîni. Daxwaziya wan ew e ku bi nivîskar, rewsenbîr, hunermendên Kurd re bêne cem hev, bi hev re bixebitin. **Karlênê Çaçanî** dixwaze romana Botanê binivîse. **Cemîla Celil** dixwaze li welat dengê dengbêjan qeyd bike, berhemên wan berhev bike. **Lamara Paşaveya** dixwaze Yezîdiyên ku li Kurdistanê dijîn, binase û li ser wan lêgerîn û vekolanan pêk bîne. **Keremê Seyad** dixwaze tîrî dilê xwe li welat bigere û bi guhdarên xwe re mijul bibe. Komên sano û muzîkê dixwazin li Kurdistanê derkevin pêsiya gel, li wan deng bikin. Ew bawer in ku hunerên wan li welat hîn bêhtir xwes bibe, bikemile û pêsve here.

Bi kurtasi wekî gelê Kurd ê li Qefqasê, rewsenbîr û hunermendê wan jî, azadî û rizgariya xwe li Kurdistanê dibînin. Ew ji bo vê yekê dixwazin hilbirînin û bijîn.